

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano Eivsdem Societatis olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis. Dispvtationes
Scholasticæ De Incarnatione Dominica**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1653

Dispvtatio VIII. De meritis præcedentibus mysterium Incarnationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81011](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-81011)

DISPUTATIO VIII.

De meritis præcedentibus myste-
rium Incarnationis.

SECTIO I. *Vtrum humanitas Christi
potuerit mereri unionem ad Verbum?*

SECT. II. *An Christus per merita subse-
quentia mereri potuerit Incarnationem?*

SECT. III. *Vtrum Incarnatione potuerit esse
ex meritis congruis antiquorum Patrum?*

SECTIO IV. *An Patres antiqui merue-
rint de facto de congruo Incarnationem,
vel eius circumstantias?*

SECTIO V. *Vtrum Virgo Deipara mo-
ruerit Incarnationem? Referuntur va-
rie sententiae.*

SECTIO VI. *Impugnantur alia due re-
centiorum sententiae?*

SECTIO VII. *Probabilior solutio dif-
ficultatis.*

De hoc agit S. Thomas quest. 2. art. 11. postquam in articulis præcedentibus egerat de vniione hypothistica secundum se. Quia tamen merita ha-
bent rationem motuī moralis mouentis Deum ad sumendum carnem: placet postquam diximus de motuī præcipuo Incarnationis, nunc proximè agere de meritis, que Deum mouere potuerunt; postea verò de Incarnatione secundum se redibit sermo. Possumus autem hæc me-
rita considerari, vel ex parte ipsius humanitatis Christi, vel ex parte Patrum præcedentium, vel peculiariter ex parte Virginis, de quibus sigilla-
tim dicemus.

SECTIO I.

*Vtrum humanitas Christi mereri potuerit
unionem ad Verbum?*

Conuenient omnes, quod de facto non me-
ruerit eam: quod expressit Augustinus in
pluribus locis, præfertim in lib. de correptione, &
gratia c. 11. his verbis. *Ille homo, ut à Verbo Patri
coeterum in unione persona assumptus filius Dei
unigenitus esset, unde meruit?* quod eis bo-
num qualemcumque præcessit, quid egit ante? quid
petuit, ut ad hanc excellentiam ineffabilem per-
ueniret? nonne faciente, ac suscipiente Verbo, ipse
homo, ex quo eis capitur, *Filius Dei esse capitur.* Idem
habet lib. de prædestinatione Sanctorum c. 15. &
c. ultimum, & lib. 2. de peccatorum meritis c. 17. &
lib. 13. de Trinitate c. 17. & serm. 9. in Euange-
lium Matth. & serm. 8. de verbis Apostoli, & in
Enchirid. c. 36. & 40. vide eius verba apud Val-
quez in presenti disp. 21. qui bene aduertit, hanc
conclusionem non probari firmiter ex Scriptura
tribuente Incarnationem misericordia, & gratia
Dei; potuit enim esse mera gratia respectu no-
stris, & tamen remuneratio respectu Christi; sicut
iustificatio nostra est etiam gratia erga nos, & re-
munerationis erga Christum. Aduerte item, qui po-

neret in Christi humanitate aliqua merita cum
prioritate sola naturæ ad vniōnem, non propter
ea errare cum Plotino; hic enim posuit eam hu-
manitatem in tempore antecedenti præcessisse
sine vniōne, & tunc meruisse vniōnem; posuit
etiam eam vniōnem factam fuisse aliquem effe-
ctum accidentalem; quorum neutrum affereret,
qui poneret meritum prius naturæ; discederet tam-
en a communi Theologorum, & ab Augusti-
no in re magni momenti.

Difficultas ergo est, cur non potuerit præce-
dere tale meritum in eodem instanti reali respe-
ctu vniōnis.

Thomistæ, qui dicunt humanitatem Christi
exsistere per existentiam Verbi, facile dicent, re-
pugnare humanitatem mereri pro aliquo priori,
quia pro illo priori non intelligitur existens; ergo
nec operas. Ceterum hæc ratio procedit ex prin-
cipio falso, quod alibi suppono impugnatum.

Ideo alij Theologi communiter dicunt, repu-
gnasse illud meritum antecedens, quia pro illo
priori humanitas nondum erat subsistens: subsi-
stentia autem est conditio prærequisita ad ope-
randum; quia actiones sunt suppositorum, nec
operatur humanitas, sed homo; ergo prius debet
intelligi homo, quam operetur. Porro actiones
esse suppositorum, probant ex Aristotele in va-
riis locis, & ex Ioanne Theologo in Concil. Flo-
rent. seit. 18. & ex Damasceno lib. 3. de fide c. 15. &
& alibi, & ex communi Theologorum, & Phi-
losophorum schola.

P. Valquez in presenti cap. 3. latè impugnat
hanc communem rationem, negatque illud com-
mune axioma, *Actiones sunt suppositorum, esse*
Aristotelis vel Damasceni; de Ioanne Theolo-
go parum curat, quia licet in Concilio loquatur,
non tamen ex auctoritate totius Concilij. quoad
rationes, quibus dogma combrobabat, sed ex au-
toritate communis sententiae. Ipse ergo Vas-
quez docet, repugnasse predictum meritum ex
alio capite; nam licet subsistentia non se habeat
antecedenter ex parte principij ad operandum;
ceterum in illa humanitate pro eo signo non po-
test intelligi aliquod meritum, quia hoc, quod-
cumque illud sit, debuit esse ex gratia, vel habi-
tuali, vel saltem actuali auxili; non potuit esse
ex gratia habituali, quia hæc pro eo priori con-
stitueret eum filium adoptium, nec item ex aux-
ilio actuali præcedenti, quia nullum opus po-
tuit esse in Christo, quod non haberet infinitum
valorem; ergo non habuit aliud principium ope-
randi ante vniōnem.

Hæc ratio undeque appareat infirma; nam
in primis, licet pro illo priori intelligatur gratia
habituali, non oportet pro eo signo reddere fili-
um adoptium; quia adoptio supra gratiam ha-
bitualem includit parentiam realem filiationis
naturalis, quæ parentia non intelligitur pro eo
signo, sed præcio. Deinde possit procedere
ille actus ex auxilio gratiae actualis sine incon-
uenienti; nam licet de facto omnia Christi ope-
ra habeant infinitum valorem, quia ea omnia
procedunt ab vniōne; tunc autem actus præ-
cedens non haberet pro illo priori valorem in-
finitum sed finitum, vt de contritione diximus
suprà disp. 6. seit. 3. non haberet valorem condi-
gnum ad meritum gratiae, vel gloriae, quia præ-
cedit gratiam habitualē per modum meriti con-

Communis
aliorum.

Thomistæ
mens.

Aristot.
Ioan. Theo-
log.
Concil.
Flor.
Damasc.

Impugnatur
à Valquez.

Ratio Vasquij
refutatur ab
auatore.

grui; si ergo ille actus præcederet, vt meritum congruum vniōnem quid mirum, quod non habet condignitatem ad promerendam gratiam habitualē, nedum infinitatem valoris? Adde; sicut in sententia ipsius Vasquez contritio præcedit infusione gratiae, & tamen oritur ab ipsa gratia; cur non posset operatio Christi præcedere vniōnem, & tamen oritur à gratia vniōnis, & ab ea dignificari?

Arguitur pro communione

5. Standum ergo est in communione desumpta ex eo, quod natura non potest accipere subsistentiam dependenter ab aliqua operatione, que licet difficilis sit, potest hoc modo aliqualiter declarari iuxta communem sententiam, que docet, subsistentiam esse aliquid prærequisitum ex parte principij substantialis ad operandum. Quod licet probent communiter ex illo vulgari axiōmā, *Actio[n]es sunt suppositorum*; ego tamen non video quomodo ex illo posset probari. Admitto, illud esse Aristotelis & Damasceni; quod tamen negat P. Vasquez; concedo, illud esse Ioannis Theologi in Concilio Florentino; non tamen video, vbi Aristoteles, Damascenus, vel Ioannes Theologus dixerint, suppositum in ratione suppositi debere præcedere operationem; aliud enim est, actiones esse suppositi tribui supposito, denominare suppositum; aliud verò procedere à supposito, vt suppositum formaliter est. Nam eodem modo possumus dicere, passiones sunt suppositorum; sicut enim tu dicas; *Humanitas non generatur, sed homo* sit poteris dicere, *humanitas non generatur, sed homo*. Item sicut in diuinis debes dicere, *Essentia non generatur, sed Pater*; ita debes fateri, *essentia non generatur, sed filius*; & tamen non dices prærequisitum subsistentiam antecedenter ad hoc vt natura humana, v.g. terminat generationem, inquit potius, si subsistentia sit modus naturae; necesse erit, naturam prius terminare generationem, quām subsistat. Item licet B. Virgo dicatur genuisse Deum, quia passiones sunt suppositorum prius tamen intelligitur actione Virginis terminari ad humanitatem, quām ad Deum; quia pro eo signo non intelligebatur facta vno naturae ad hypostasim, vt postea dicam; ergo similiter licet actiones sint suppositorum, & suppositum dicatur simpliciter operari, & agere; non tamen oportet, intelligi subsistentiam pro eo signo priori, quo operatio egreditur à natura.

6. Nec aliud voluit Ioannes in Concilio Florentino *dicitur* 18. *ante finem*; non enim affutit, actiones esse suppositorum, præsupponendo subsistentiam ex parte principij, sed solum esse suppositorum, id est, attribui suppositis: ad hoc enim, quod actio tribuatur supposito, non requiritur, quod subsistentia præsupponatur ad actionem: nam filio tribuitur actio spirandi cum toto rigore, & tamen non præsupponitur personalitas filii ante actionem spirandi, nam prius ratione est ipsa spiratio in Patre, quam in filio, vt suppono ex materia Trinitatis, vel saltem non prærequiritur filium esse iam constitutum, ad hoc vt Pater spiraret; ergo licet spiratio non procedat à filii personalitate præcedenti, tribui potest supposito filii, eo ipso, quod intelligatur tota spiratio in filio: ergo similiter licet operatio Christi esset prior ratione, quām vno ad suppositum; posset tamen dici cum toto rigore esse

actio illius suppositi in illo instanti reali. Cur autem actiones tribuantur supposito, & natura solum dicatur agere *ut quo*, dixi in *Metaphysica*, & dicimus *disput. 12.*

Caterūm, licet illud axioma commune, quod *actiones sunt suppositorum*, non conduceat ad probandum prioritatem subsistentiae respectu operationum; aliunde tamen posset verisimiliter suaderi hæc prioritas; scilicet ex alio vulgari axiōmā Philosophorum, quo dicitur, *modum operandi semper sequi modum essendi*; omnis enim operatio videtur supponere modum essendi, quantum fieri potest, vi ipsum imitetur, & cum ipso proportionetur. Ne autem videatur hoc voluntarie assūmi, habet pro se aliquid fundamentum in experientia; verbi gratia, anima rationalis iuxta diuersos modos essendi, quos potest habere, nempe in corpore, vel extra corpus, habet etiam diuersum valde modum operandi; nam dum est in corpore, quia habet modum essendi magis materialem, & quasi materializatur ab ipso corpore; hinc est, quod pro eo statu non posset operari nisi cum aliqua dependentia à materia, nec ipsos actus intellectus, & voluntatis posset exercere, nisi dependenter à phantasie, & qui quasi sapient materia: dum verò est extra corpus, habet alium modum operandi multò perfectiore, cognoscitque res spirituales in le ipsis more Angelico per species earum quidditatis, &c. Habet ergo in hoc exemplo anima rationalis aliquam proportionem cum nostro casu: nam licet anima rationalis in primo instanti sua productionis, prius natura existat, quām vniatur corpori, tamen pro illo priori non potest operari, nec eliceret aliquid actum intellectus: (alioquin posset cognoscere se ipsam sine aliqua specie impressa, sicut Angelus per suammet substantiam concorrentem loco obiecti cognoscit se ipsum;) sed debet expectare vniōnem cum corpore, per quam accipit determinatum modum essendi, ad quem consequuntur tales, vel tales operationes, ita natura pro illo priori, pro quo antecedit subsistentiam, non potest operari, quia nondum habet determinatum modum essendi, nam sicut anima quodammodo habet perfectiore modum essendi, quando est extra corpus, & ideo potest eliceret perfectiores operationes, sic etiam natura, si posset naturaliter existere sine subsistentia, habet sancitatem perfectiore modum essendi, qui habet modum magis simplicem, & independentem: nunc autem habet modum essendi magis compositum, & dependentem, id est natura prius debet constitui per subsistentiam in suo modo essendi determinato, vt postea operationes proportionentur cum natura, non vtcumque sed cum natura prout habente talem modum essendi magis vel minus perfectum, & per consequens pro illo signo priori ante subsistentiam nulla operatio potest procedere à natura.

Dices, natura diuina exigit triplicem subsistentiam ad hoc, vt completae subsistat; & tandem antequam habeat secundam, vel tertiam subsistentiam, intelligitur potens cum paternitate ad producendum Verbum, ergo natura etiam humana, ante subsistentiam potest intelligi adæquatè potens producere aliquem actum.

Respon

Responderi potest negando consequentiam, qui quando dicimus, naturam præsupponi subuentem ad operationes, non debet intelligi, respectu actionis, qua producitur ipsa subuentia, que in sententia probabili producitur efficienter ab ipsa natura; ad hanc autem non præsupponitur natura subuentis, tum, quia daretur processus in infinitum, tum etiam, quia producio subuentia tendit ad ponendam naturam in suo determinato modo effendi: ad ipsum autem modum effendi non præsupponitur modus effendi, sed solum ad operationes alias, quae non pertinent ad modum effendi; natura ergo diuina etiam, antequam substat personalitate filii, & Spiritus sancti, intelligitur potens producere illas, quia illa producio tendit ad ipsam subuentiam, & quia per illam productionem debet natura diuina constitui completere in suo determinato modo effendi. Ad summum ergo probabis, naturam diuinam non posse producere aliquam creaturam, prius quam intelligatur completere subuentis tribus subuentiis: quod si ne inconvenienti posset concedi; non quia subuentia compleant potentiam Dei in ratione potentie, sed quia requirantur per modum conditionis, sicut requiritur subuentia creata. Habeamus ergo, naturam humanam, naturaliter loquendo, non potuisse operari antecedenter ad uniuersum; & per consequens nec habere meritum etiam de congruo.

Dices: licet naturaliter non potuerit operari antecedenter ad uniuersum; potuit tamen diuinitus, cur ergo de facto negabimus meriti; nam etiam habitus gratiae, & charitatis ex natura sua non dependit ab acti busimodo ex natura sua petunt præcedere, & influere in actus: & tamen Deus de facto iuxta communem sententiam dedit gratiam primo parenti, & Angelis prædependent ab actu, quo se disposerunt; ergo licet subuentia ex natura sua sit prior actibus, credibile est, Deus de facto dedisse humanitati Christi uniuersum hypotheticam prædependentem ab eis actibus, quibus se saltem de congruo disposerit.

Respondeo negando consequentiam; quia licet in iis, qui non debentur, nec dantur ad exigentiam subiecti, qualis est gratia habitualis, credibile sit, Deum expectasse propriam dispositionem; in his tamen, quæ dantur ad exigentiam subiecti, nunquam creditur Deus de facto expectasse aliam dispositionem, aut inuertere ordinem prædependentem. Alioquin etiam diceret aliquis, animam Christi per suam operationem se disposerit ad uniuersum cum materia, vel ad bonum temperamentum habendum; sicut Angelus se disposerit ad gratiam habitualem: quod esset planè absurdum. Similiter ergo subuentia non datur etiam ex propria dispositione, quia datur ad exigentiam naturae, & iam videretur natura pati aliquantum, si id, quod sibi debetur independenter ab operatione, & prius operatione, differretur in aliud signum posterius, donec se per operationem disponeret. Habitum verò gratiae pro illo priori ante operationem non debebatur Angelo; ideo potuit sine inconvenienti non dari, donec Angelus se disposeret; nondum enim erat aliquid in Angelo, cui inferretur vis per huiusmodi dilationem.

10 Vrgebis adhuc; quia licet humanitati debe-

tur subuentia creata, non tamen diuina; ergo *Inflantia*, hæc potuit sine inconvenienti dari post operationem, sicut habitus gratiae; quia tam indebita erat unio hypothistica humanitati, sicut habitus gratiae Angelo.

Respondeo, licet subuentia diuina determinate non erat debita humanitati, datur tamen pro ea, quæ erat debita, & ideo debet dari pro eodem signo, & independenter ab actibus: sicut licet non debetur illi natura optimum temperamentum, sed aliquid; nemo tamen dixit, disposerit se per meritum præcedens ad optimum temperamentum habendum. Item licet anima Christi non debetur unio cum tali corpore pulchro, decoro, & aptè disposito, sed cum aliquo corpore; nemo tamen dicit, animam Christi se disposerit per meritum præcedens ad uniuersum cum tali corpore; hac enim omnia, licet in specie non debebantur, debebantur tamen in genere aliquod temperamentum, aliqua unio cum aliquo corpore, &c. Sic etiam de subuentia dicendum est. An vero consequenter dicendum sit, Christum non se disposerit per meritum præcedens ad habitum gratiae, nec ad visionem beatam, quia hæc iam erant debita ratione uniuersis, pertinet ad questionem 19. de merito Christi, & dicimus *disp. 17. sect. 2.*

Contra hanc communem sententiam afferunt duo Scripturæ loca, quibus videtur humanitas Christi ex meritis accepisse uniuersum. *Loca Scripturae contra communem.*

Primus est Psalm. 44. *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem; propterea unxit te Deus Deus tuus oleo letitiae, &c.*

Respondetur facile, vel ibi nomine *unctionis* *Explicantur*, non intelligi uniuersum cum Deitate, sed gloriam corporis, vel aliquid aliud; vel si intelligas uniuersum, tunc *li properea* non significare causam meritorum, sed finalem, quasi dicat, ideo te unxit Deus, ut diligeres iustitiam, &c.

Secundus locus est Apoc. 5. *Dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & diuinitatem, & honorem, &c.* Ergo propter merita accepit diuinitatem.

Respondetur facile ibi sermonem esse de manifestatione virtutis & diuinitatis Christi, quæ manifestatio data est ex meritis passionis. Videatur Valsquez de Vroque loco.

S E C T I O II.

An Christus per merita subsequentia mereri potuerit Incarnationem.

Negauimus humanitatem Christi potuisse habere meritum præcedens, quo mereretur uniuersum: nunc inquirimus, an potuerit dari unio ex meritis, non prædependentibus, sed subsequentibus post uniuersum, quæ mouerent Deum, non ut solum præuisi conditionaliter, (vt sic enim non habent veram rationem meriti,) sed ut præuisi absolute futura: sicut enim ex meritis Christi futuris dedit Deus gratiam Patribus antiquis; cur ex iisdem meritis futuris non potuit dare uniuersum eius humanitati.

P. Suarez *disputat. 10. sect. 4.* affirmat, potuisse de potentia absoluta dari uniuersum humanitati Christi ex meritis eius futuris antè præuisi; potuit enim Deus decreto efficaci per modum

12

Sententia affirmativa Suarez.

dum intentionis velle Christum existere, & mereri, ex quo decreto, & intentione efficaci videt iam Deus Christum esse futurum, & habiturum merita; postea ex his meritis futuris sic praeuisa habet voluntatem exequendi Incarnationem; sicut ex eadem Incarnatione praeuisa in intentione paravit viam ad eum exequitionem, conferendo gratiam B. Virgini. Licer ergo non potuerit Christus mereri Incarnationis sua prædestinationem, quia haec est prima voluntas, & intentio Dei, ante quam non potuerunt videri merita Christi futura, potuit tamen mereti exequitionem Incarnationis, quia ante voluntatem exequitiam, potuerunt præuideri futuram in intentione Christi merita, & ex ipsis moueri Deus ad volendam exequitionem.

13
Impugnat ar
a Vazquez.

Hac sententia latè impugnat à P. Vazquez in presenti disp. 21. cap. 5. & communiter recitatur, & sane merito, quia, licet voluntas intentionis, & exequitionis distinguantur in Deo; & licet possit efficaciter decernere, & præsinire merita ante eorum præuisionem: non tamen potest ex iis meritis postea vobis velle efficaciter ponere in exequitione eadem merita; nec potest concipi, quod aliquis mercetur suum primum meritum per ipsum primum meritum: omne enim præmium datur ad remunerandum meritum, & comparatur cum merito, ut effectus cum sua causa, & per consequens exigit distinctionem à merito; ex quo sit, nec posse etiam per primum meritum obtineri id, quod cum ipso merito habebat iam necessariam connectionem, qualis est valor ipsius meriti; quare, cum totus valor meritorum Christi proueniat ab unione cum Verbo, repugnat, quod merita Christi meruerint unione; nam hoc esset mereri valorem ipsum, quo merentur, & per consequens mereri se ipsa sub ratione formalis meritorum.

14

Confirmatur primò; quia si diuersitas ordinis intentionis, & exequitionis sufficiat, ut aliquid vobis in uno ordine meretur se ipsum, ut sub alio ordine; ergo non repugnat, hominem iustum per primum meritum, v. gratia, per actum contritionis, mereri ipsum actum contritionis, mereri etiam primam gratiam, & auxilium efficax ad eum actum, mereri habitum infusum, à quo oriatur ille actus; & per consequens, quod non habuerit haec omnia gratis, sed ex meritis condignis, & ita gratia non sit gratia, sed merces.

Confirmatur secundò; quia si Christus per merita futura potuit mereri unione, cum aliunde perfectior modus habendi dona sit, habere ea ex meritis, quā sine illis, ut fatetur ipse Suarez sc̄l. 3. in principio, cur negat, de facto datam fuisse unione ex meritis.

15

Respondet, hoc procedere in ordine ad potentiam absolutam, non de facto, quia ex natura rei meritum deber est prius præmio.

Instans.

Sed contra inquiero, qua prioritate debeat esse prius, prioritate ne exequitionis, an solùm præuisionis? Non prima, quia non fuerunt prius posita merita Christi, quā gratia antiquorum Patrum, quæ fuit ex Christi meritis; si vero fermo sit de prioritate præuisionis, iam tu admittis, ad hanc præuisionem sufficere, quod merita Christi videantur prius ex vi decreti, & intentionis effi-

cacis, ut mouere possint; ergo iam habent sufficientem prioritatem, ut de facto potuerit Deus ex ipsis moueri ad exequitionem Incarnationis, nam de facto prius vila fuerunt in intentione, quam Deus vellit exequi Incarnationem.

Ratio denique à priori huius doctrina est, quia merita, licet mouent ut præuisa, non tamen mouent nisi ut videntur exiftura, & secundum quod habent, quando re ipsa exiftunt; sed quando re ipsa exiftunt, non possunt mouere ad ponendum id, quod ipsa merita habent independenter a præmio; ergo nec vt præuisa possunt ad hoc mouere: habent autem iam tunc exequitionem passiū, seu posita esse à parte rei; ergo non possunt mereri, quod ponantur à parte rei; ergo nec decretum exequitionis, quod idem argumentum fieri potest de exequitione unione, quia merita etiam præuidentur ut merita, & per consequens ut re ipsa habitura valorem ex unione re ipsa ponenda; ergo ut sic præuisa, non possunt mereri, quod ponatur illa unio, à qua prouenit totus eorum valor. Repugnat ergo Christum per merita futura post unione posuisse mereri productionem eiusdem unione. Quare Augustinus locis supra allegatis, ut probaret, Christum non meruisse unione, solum exclusis merita præcedentia, sūpposuit enim pro certo, non posuisse eam mereri, nisi per merita præcedentia; & ideo ex negatione omnis meriti præcedentis inferit, non meruisse unione; quod si posuisse eam mereri per merita subsequentia, non fuisset efficax illatio Augustini; qui etiam perperam arguit contra Semipelagianos, contra quos solum voluit probare, non præcedere meritum ullum ante fidem, vel primam gratiam, nihil proflus cufans de meritis futuris; quia non videt, quomodo ex ipsis meritis posset homo mereri primam gratiam.

Obicit pro se Suarez exemplum vulgare Regis dantis militi pauperi equum, & arma anticipata solutione pro meritis, quæ armis, & equo instructus præstabilitur est. Ecce pro meritis futuris datum principium eorundem meritorum. De hoc exemplo latè in materia de gratia, & de prædefinitione.

Nunc breuiter dico, equum, & arma non difficiuntur, fuisse primò data in premium, sed gratia, sub conditione operum futurorum, ita ut iis factis, postea efflent sub dominio militis, iis vero non factis, redderentur Regi: data ergo sunt ab initio, non quia miles mererat, sed vt mereretur, postea vero perseverant in dominio militis ex meritis iam factis.

Alij ergo, ut possibiliterat huius meriti subsequentis defendant, dicunt, Deum posuisse decinere humanitatem Christi cum hac, vel illa subsistentia disiunctim, & ut sic potuit videri à Deo futura, & meritura; tunc autem ex iis meritis iam præuisis potuit Deus velle dare illi subsistentiam Verbi, quod in primo decreto non designauerat, sed aliquam subsistentiam disiunctam.

Sed contra hoc etiam est, quia in eo casu non regit, daret Deus unione ex his meritis præuisis, quæ postea fuerunt, sed ex aliis. Probatur consequentia, quia hoc meritum, hoc meritum, non solum inquit operationem, sed valorem, & dignitatem: valor autem huius meriti, quod de facto

16

17
Obiectio.

18

Alia obiectio.

facto fuit, vel includit unionem, vel prouenit necessariò ab unione, ergo, si pro eo signo non videtur unio futura, non videtur hoc meritum; ergo non datur unio propter hoc meritum, quod postea fuit.

19 Respondebis pro eo signo priori, non videri à Deo hoc meritum determinatè, quod postea existit, nec aliud determinatè, sed aliquod meritum futurum disuntim, hoc, vel illud; & ex præuisione illius meriti disuntim moueri Deum, ad dandam unionem.

Sed contra, quia, licet non videatur pro eo signo hoc meritum determinatè; ceterum, quando de facto datur unio, datur in præmium huius meriti, non enim datur in præmium alterius meriti possibilis, quod nunquam erit, sed huius, quod de facto existit, quia Deus sciens, esse futurum aliquod meritum, vult dare unionem in præmium illius meriti, quod existit, quodcumque illud sit; ergo de facto hoc meritum, quod existit, remuneratur per unionem: sed hoc meritum, quod de facto existit, includit valorem prouenientem ab unione; ergo hoc meritum accipit pro premio se ipsum, quod ex terminis repugnat: nec enim potuit Deus in particulari, vel in confuso decernere, præmiare meritum futurum, quodcumque illud esset, dando pro merito idem meritum. Confirmatur, quia alioquin posset Deus decernere futuritionem alicuius hominis disuntim, & bonam eius operationem, & propter merita hominis in communi, vel disuntim futuri velle, quod ille homo futurus esset Petrus; item velle meritum in communi, & propter illud velle, quod illud meritum esset actus charitatis; quæ omnia sunt manifestè absurdula.

Respondebis secundò; pro eo signo priori non videri meritum Christi cum valore condigno, sed conguo proueniente ab entitate supernaturali ipsius actus; vt sic enim nihil aliud includit etiam de facto; & propter hoc meritum congruam determinatè, quod de facto existit, velle Deum dare unionem illi humanitati, & per consequens valorem condignum ipsis actibus, in qua consideratione iam condistinguantur omnia merita & præmium.

Sed contra hanc solutionem adhuc est inconveniens suprà positum, quod in eo casu principium meriti caderet sub ipsum meritum; quia licet pro eo signo priori non viderentur ea merita cum dependentià ab unione; ceterum de facto non existunt ea opera, nisi dependenter ab unione; ergo ea unio non potest obtainiri per illa merita. Antecedens probatur, quia in primis ea opera de facto dependent à natura, vt terminata per tam subsistētiā; de facto enim subsistētiā præsupponit, vt conditio ad omnem operationem; ergo de facto subsistētiā comparatur ad operationem, vt principium eius operationis. Deinde de facto operationes Christi procedunt ex virtutibus infinitis, que supponunt etiam unionem, & dare sunt ad exigentiam unionis; ergo unio etiam ex hoc capite comparatur vt principium mediatum earum operationum.

Dices, pro eo signo non consideratur meritum, vt dependens ab hac subsistētiā, vel ab his habitibus, sed solum vt dependens ab aliqua causa: & licet meritum non possit mereri suum

præmium, à quo pro eo signo videtur dependens; potest tamen mereri aliud præmium, à quo pro eo signo non videtur dependens; sicut Christus meruit procedere à Patribus antiquis, vt à principio, quia pro eo priori, quæ visus est Christus merens, nondum videbatur pendens à Patribus, sed ab aliqua causa.

Sed contra, quia si aliquid probat axioma ^{Præcluditur} commune, quod principium meriti non cadit sub meritum, probat sanè, nullum omnino principium, vel causam meriti posse sub illud cadere.

Ratio autem à priori huius repugnantia fundatur in natura meriti, quod est vera causa moralis respectu præmij, & per consequens debet habere prioritatem causalitatis, seu naturæ respectu præmij: prioritas autem naturæ, & causalitatis, est prioritas independentiæ; consideratur enim pro eo priori iam entitas causæ independenter à suo effectu, id est, habens sufficienter suum esse aliunde, quin illud accipiat à suo effectu, vt explicui in primo Phyllicorum; ergo meritum pro illo priori, quo procedit, consideratur independentis à præmio; ergo non potest realiter dependere à præmio, tanquam à vera causa; ergo repugnat, quod sit meritum respectu causarum, à quibus de facto dependet. Et sanè hoc argumentum non solum probat de causa immediata, sed etiam de causis mediatis, & remotis, quia non minus repugnat, dependere aliquid mediato, quam immediato à suo effectu; nam etiam causa mediata habet prioritatem mediataam, & independentiæ mediato.

Confirmatur primò, quia non solum causa aliqua in communi, vel disuntim, sed hæc numero causa determinatè, quæ de facto influit, habet veram prioritatem causalitatis respectu effectus; ergo quando existunt Christi merita, habent posterioritatem respectu huius causæ, à qua determinatè dependent; ergo non possunt habere aliquam prioritatem respectu eiusdem causæ; quia hæc numero causa habet veram prioritatem respectu meritorum; ergo veram independentiam ab eisdem meritis; ergo repugnat, quod dependat ab eisdem meritis.

Confirmatur secundò; quia, vt suprà vidimus, si hic modus dependentiæ esset possibilis, non est, cur negetur de facto; & per consequens deberes admittere, Christi humanitatem de facto per opera subsequentia meruisse suam unionem; decernente Deo prius merita illa disuntim, vel cum dependentia ab aliqua causa disuntim, & postea propter merita iam præfisa sub ea consideratione decernente unionem in particulari.

Ad rationem vero dubitandi ex eo, quod Christus de facto meruerit gratiam suis progenitoribus, dicemus in sequentibus.

SECTIO III.

Vtrum Incarnatio potuerit esse ex meritis congruis antiquorum Patrum.

Quatuor possunt dubitari circa merita antiquorum Patrum. Primum, an Patres considerant meruerint Incarnationem? Secundum, an ²³ *Dubia circa* merita antiquorum Patrum potuerint eam mereri de congruo? Tertium, an *merue* quorum Patrum.

meruerint eam de facto? Quartum, an meruerint aliquam circumstantiam huius mysterij.

*Romouetus
dubium pri-
mum.*

Et quod attinet ad primum, certum est, non praecepsile meritum condignum, immo nec potuisse praecedere; quia merita puri hominis etiam iusti, & grati adaequantur condigne per augmentum gratiae, & gloriae; ergo non habent valorem ad vniuem hypothisticaem, quae est praeium longe excellentius, & altioris ordinis.

*2.4
Communis
Theologorum
circa opera
Patrum, vel
iuslorum.*

Consentunt etiam communiter Theologi, quod opera Patrum, vel alterius iusti habeant de se congruitatem ad promerendam substantiam Incarnationis, quod tamen non caret omnino difficultate, quia plus excedit vniuere hypothistica actus hominis iusti, quam gratia habitualis actus bonos naturales; quare sicut actus bonus naturalis non habet ex se congruitatem ad meritum gratiae, ut docet communis sententia; ita nec actus supernaturalis hominis puri videretur habere congruitatem sufficiemt per modum meriti respectu vniuere hypothisticae.

Suarez.

Pro quo dicendi modo astri potest P. Suarez infra disp. 18. sect. 3. sed quanvis hac, vbi dicit, minorem proportionem esse inter ordinem gratia habitualis, & ordinem vniuere hypothisticae, quam inter ordinem nature, & ordinem gratia habitualis, magis enim supererat gratia habitualis ad vniuere hypothisticae, quam natura a gratia habituali. Denique hanc sententiam amplectuntur aliqui recentiores negantes, potuisse humanitatem Christi per aliquod meritum tempore, vel natura praecedens mereri vniuernem cum persona Verbi etiam de congruo, quia totum illud meritum nullam habebat proportionem cum tali premio.

*2.5
Contraria
epinio proba-
bitur.
Suarez.
Valquez.*

Contra tamq; sententia communiter videtur supponi, ut dixi a Theologis, quam expressè sequitur P. Suarez in praesenti disp. 10. sect. 3. §. dico tertio, & P. Valquez in praesenti disp. 22. n. 27. vbi dicit, neminem oppositum docuisse, quia ego etiam ut probabiliorem amplectere. Ad exemplum verò actuum naturalium, per quos non possimus mereri etiam de congruo gratiam habitualis, responderi potest retorquendo in primis illud exemplum; nam si illud aliquid probat, videtur etiam probare, nec Christum ipsum potuisse mereri per actus supernaturales de condigno, aut de congruo aliam vniuere hypothisticae pro alia humanitate; nam actus naturales si habent talam improprietatem, ita sunt improprietati ad merendam gratiam, ut nec etiam homo iustus possit de facto per actus naturales mereri gratiam sibi; vel alteri, ut videbimus in tractatu de gratia; si enim id fieri posse, iam de facto essent multa merita condigna in homine iusto, quia non orientur ex fide, sed ex cognitione alia lumini naturalis, quod videtur esse contra communem doctrinam Patrum, ut ibi probabitur; ergo similiter dicendum est propter eamdem, vel maiorem improprietatem, quam actus boni etiam supernaturales habent cum gratia vniuere, eos nec etiam in Christo esse proportionatos ad promerendam aliam vniuernem. Omnes ergo fateri debemus, maiorem quidem distantiam esse inter gratiam habitualem, & gratiam vniuere in genere entis, ut ita dicam, seu in perfectione entitatis; minorem tamen in genere proportionis, & habitudinis vnius ad alium.

Sicut etiam magis excedit in perfectione lumen gloriae à Deo, quam anima rationalis, vel substantia Angelii; & tamen minorem habet improprietatem lumen gloriae ad eliciendam visionem claram Dei, quam Angelus, vel anima rationalis. Sic ergo poterit minor improprietate esse inter opera iusti, & vniuere hypothisticaem in ratione meriti, quam inter opera naturalia, & gratiam.

Vnde autem proueniat haec minor improprietate? P. Suarez dicit a sect. 6. vbi supra, significat, prouenire ex duplice capite. Primo ex eo, quod licet gratia habitualis non petat vniuernem; tamen supposito, quod vniuere futura sit ex diuina ordinatione, non potest esse conuenientior dispositio ad eius exequitionem, quam per iustitiam, & bona opera. Sed contra hoc est, quia eodem modo potest dici, quod supposito, quod Deus velit producere gratiam, vel dare auxilia supernaturalia, non potest esse conuenientior dispositio, quam per iustitiam naturalem, & bona opera naturalia. nam sicut ad vniuere hypothisticaem non potest disponi humanitas per aliam vniuernem; ita ad primum auxilium supernaturale non potest disponi homo per alia opera supernaturalia: disponetur ergo conuenienter per opera bona naturalia.

Ideo addit secundam rationem, quod scilicet homo per actus naturales viribus naturae elicitos non potest attingere etiam obiectum perfecto modo ordinem supernaturalem, at

*De impre-
tatione qua-
tionis qua-
lificula.*

27

verò gratia potest hoc modo attingere vniuere hypothisticaem, credendo scilicet, & desiderando illam. Sed nec hac ratio videretur sufficiens, nam posse, vel non posse obiectum attingere aliquid, non sufficit ad formandam proportionem, vel improprietatem inter meritum, & praeium: nam per lumen naturae non melius, nec diffinictius cognoscimus beatitudinem naturalem, & eius essentiam, quam hereticus cognoscit per actus etiam naturales beatitudinem supernaturalem, & eius essentiam; & tamen potest homo in pura natura illam, non tamen istam mereri per actus bonos naturales. Deinde non appetit vnde, aut cur ad merendum aliquod praeium exigatur perfecta eius cognitione? si enim dicas neminem posse mereri, nisi id, quod potest desiderare: contra hoc est, quia homo iustus meretur beatitudinem supernaturalem, & desiderat illam; cum tamen non cognoscat illam perfecte, quia nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascensit, quia praeparavit Deus in cœlesti patria, sufficit ergo ad desiderandum, & ad merendum aliquam improprietatem præmij cognitione: ciuili modo autem notitia imperfecta potest vniue haberi circa vniuere hypothisticaem, & alia dona supernaturalia etiam per actus naturales. nam possimus bene cognoscere naturæ lumine, Deum posse in genere dare aliqua dona supernaturalia, & quia supererant omnem nostram cognitionem, & existimationem, cum Deus sit infinitus, & nostra cognitione sit aeterno limitata; ergo possimus saltem in communi desiderare, & petere illa bona supernaturalia, quae imperfecte cognoscimus. Immò hoc argumento probat S. Thomas. 1. parte, quaq; 12. art. 1. possibiliter visionis claræ Dei, quia scilicet omnes homines naturaliter desiderant videre Deum ergo omnes concipiunt natura

S. Thom.

naturaliter visionem Dei, quantum satis est ad eam desiderandam.

28 Aliter ergo possumus reddere rationem illius maioris proportionis inter gratiam habitualem, & visionem hypothaticam, quia scilicet utraque est intra idem genus supernaturalitatis; & licet intra illud genus si maxima distantia vnius ab alia, adhuc cum illa distantia potest esse communicatione, & habitu mutua inter illas. Sicut in eadem republica cives etiam insimi, & pauperes habent maiorem communicationem, & vnitatem cum cive opulentissimo eiusdem ciuitatis, quam alii cives diutius alterius reipublicae: nam haec vniuersitas, & habitudo non fundatur in aequalitate perfectionis, vt dixi, sed in conuenientia, & in eo, quod omnia pertineant ad idem corpus seu ad eundem ordinem rerum, quamvis intra illum maxime different. Sic enim magis distant inter se in perfectione vocationis, & anima rationalis, quam visio Dei, & Angelus; & tandem illa duo pertinent ad eundem ordinem entium naturalium, & respiciunt se multiplici habitudine proportionis; haec verò non pertinent ad eundem ordinem, nec habent inter se illam mutuam proportionem. Quod autem vno hypothatica, & gratia habitualis pertineant ad eundem ordinem, colligitur tum ex eo, quod utraque facias conciues eiusdem cœlestis ciuitatis, in qua Christus est caput, reliqui verò iusti sunt membrum illius reipublicae: caput autem, & membra debent habere aliquam proportionem inter se; tum etiam potissimum, & a priori, quia utraque ordinatur ad eundem finem, scilicet ad eandem beatitudinem visionis beatæ: tam enim gratia habitualis, quam vno hypothatica est radix ordinans subiectum, in quo est ad vindicandum clarum Deum: & quamvis vno hypothatica propter suam excellentiam exigat excellentiorem visionem, quam sit in aliis iustis, & beatis; hec tamen differentia non extrahit ad alium ordinem: certum est autem, quod vniuersitas, vel diuersitas alium corporis politici, attendi debet potissimum ex eodem, vel diuerso fine ad quem membrum illius corporis ordinatur. Sic enim videmus alium esse ordinem vnius ciuitatis, alium vnius religionis, alium vnius exercitus, &c. quia nimirum ciuitas ordinatur ad quietem, & pacem ciuitum, religio ad perfectionem Christianam, exercitus ad debellandos hostes, &c. & secundum has diuersas considerationes, & habitudines ad diuersos fines exigit operationes, ac præmia, & supplicia etiam valde diuersa. Sic etiam status natura ordinatur ad felicitatem, & beatitudinem naturalem, & ibi sicuti; status verò supernaturalis ordinatur ad felicitatem, & beatitudinem supernaturalem visionis Dei; quare in ordine ad hunc finem oblinendum, & possidendum, efficiunt idem corpus vno hypothatica, & gratia habitualis; & faciunt conciues in patria Christum, & ceteros iustos; hic verò facit gratia reliquos iustos heredes Dei, coheredes autem Christi: connectit ergo eos cum Christo; repugnat enim quod ordinet eos ad idem bonum ultimum, & ad eamdem felicitatem participandam, & non connectat eos cum illo, ad cuius consortium, & cohabitationem eos destinat: nam si esset aliqua dignitas, ratione cuiusquis debet Card. de Lugo de Incarnat.

affilere simul cum Cardinalibus, & eligere cum illis Pontificem, iam eo ipso connecteret subiectum aliquomodo cum Cardinalibus. Non ergo est ita aliena gratia habitualis à gratia vniuersis, sicut natura à gratia habituali; natura enim secundum se nullo modo ordinatur ad illum finem, ad quem ordinatur gratia habitualis, nec petit aliquid consortium cum illa; quare non est mirum, quod non possit mereri aliquid pertinens ad gratiam, quia ea solum potest mereri, quæ expediunt, vel ordinantur ad suum finem, & ad bonum illud, quod intendit: gratia autem non ordinatur ad eum finem, sed ad alium longè diuersum; at verò cùm gratia, & vno hypothatica ordinantur ad eundem finem, scilicet ad eandem beatitudinem visionis Dei; non repugnat gratia mereri latenter de congruo vniuersum, quia per hoc non meretur aliquid extra suum finem, sed aliquid excellentissime conducens ad eundem finem, seu excellentissimum gradum in suo fine debitum vniuersi hypothatica: nam licet vno sit melior visione; tota tamen ordinatur ad visionem, tanquam ad ultimum, & ad æquatum finem: imò in ratione premij non consideratur fine ordine ad visionem; nam sicut gratia habitualis est melior visione, cuius est prima radix; & tamen in ratione premij non est aliquid diuersum, quia in tantum gratia est præmium bonorum operum, in quantum afferit secum ius ad gloriam: sic vno hypothatica, que est radix maioris visionis, & gloriae, in tantum est præmium, in quantum afferit secum illud ius ad maiorem gloriam; atque adeò, qui mereretur vniuersum, præmiaretur quidem per illam, quatenus cum illa acciperet ius ad excellentissimam gloriam. Non tamen potest aliquis de condigno illam mereri, quia oporteret mereri gloriam infinitam, nam quacumque gloria finita data, adhuc maior, & maior posset tribui condigne habenti vniuersum; ergo qui non potest mereri gloriam infinitam syncategorematicè, non potest mereri vniuersum hypothaticam. Conueniunt enim vno, & gratia habitualis in ratione præmij formaliter, cùm utraque in tantum sit præmium, in quantum est radix, & principium felicitatis, & beatitudinis supernaturalis, licet vno sit radix maioris beatitudinis, quam gratia; semper tamen intra idem genus, atque adeò meritum, quod habet proportionem ad merendam gratiam, habebit etiam, proportionem aliquam ad merendum de congruo excellentissimum gratiam vniuersis, quæ in ratione præmij non videtur esse in alio genere, cùm sit radix eiusdem felicitatis, & gloriae, licet in gradu excellentiori.

Hoc ergo supposito circa possibiliterem, restat nunc dubium principale, an de facto antiqui Patres meruerint Incarnationem Verbi.

SECTIO IV.

An Patres antiqui meruerint de facto de congruo Incarnationem, vel eius circumstantias.

Prima sententia affirmat, quam sequitur Suarez, sententia af. rez scilicet, consequenter ad sua principia illam explicans, ita ut meruerint exequutionem firmatus suarum.

N Incar

Incarnationis, non verò prædestinationem illius, quia prior fuit Incarnatio futura in intentione, postea verò ex meritis Christi sic præuisa dota fuit gratia Patribus, qui postea meruerunt Incarnationem de cōgruo quo ad eius exequitionem.

*Impugnat
a Vasquio.*

Hanc sententiam latè, & acriter impugnat Vasquez *disp. 22. c. 6.* & ex principiis suprà positis pariter reiicitur, quia merita Christi, non vtcunque, sed vt re ipsa extiterunt, fuerunt præuisa ante omnia merita Patrum; suppono enim, omnia Patrum merita procedere ex gratia per Christum; ergo Patrum merita non possunt mereri Incarnationem; etsi enim prius in præuisione respectu Incarnationis; cùm tamen Incarnatio habeat de facto hanc eandem prioritatem respectu eorum meritorum.

*30
Inflaturo.*

Dicunt, merita Christi præuideri ante gratiam antiquorum Patrum, non vt posita in exequitione, sed vt in intentione, subsequeverò vt posita in exequitione.

*Instantia de-
curretur.*

Sed contrà, nam ante voluntatem dandi gratiam Patribus, non solum præuideretur intentio Incarnationis, (hac enim non mouet vt merito) sed ipsa realis Incarnatio, & merita Christi futura cum sua reali existentia, & post merita Patrum non solum subfiequitur exequio Incarnationis, id est, voluntas exequitiva, sed ipsa Incarnatio, & merita Christi secundum realem existentiam; ergo eadem Christi merita secundum suum esse reale habent prioritatem & posterioritatem præuisionis respectu meritorum Patrum quod si semel admittas, sequitur; aliquem posse mereri sibi primum auxilium gratia; per confitum nimirum præuisum in intentione poterit mereri auxilium ad exequitionem eiusdem confitum, vt suprà probatum.

*31
Sententia ne-
gativa proba-
bilia.*

Ita Scotus, Marsilius, & alii, quos sequitur Vasquez *vbi suprà cap. 4.* & est communis recentioribus. Et probatur argumento facto, quia si Patres meruissent substantiam Incarnationis, meruissent principium suorum meritorum, vt suprà vidimus. Neque obstat, Patres antiquos orasse, & desiderasse Christi adventum; *Iliaæ 45.* *Rorate celi desuper, & nubes pluant in suum, & cap. 64.* *Vinam dirumperes celos, & descendere.* *Psal. 105.* *Visita nos Domine in salutari tuo, & alibi sæpe.*

Eusio.

Ocluditur.

Secunda ergo sententia probabilior negat, antiquos Patres meruissent substantiam Incarnationis. Ita Scotus, Marsilius, & alii, quos sequitur Vasquez *vbi suprà cap. 4.* & est communis recentioribus. Et probatur argumento facto, quia si Patres meruissent substantiam Incarnationis, meruissent principium suorum meritorum, vt suprà vidimus. Neque obstat, Patres antiquos orasse, & desiderasse Christi adventum; *Iliaæ 45.* *Rorate celi desuper, & nubes pluant in suum, & cap. 64.* *Vinam dirumperes celos, & descendere.* *Psal. 105.* *Visita nos Domine in salutari tuo, & alibi sæpe.*

Respondeatur enim Patres non postulasse substantiam Incarnationis; hanc enim ex fide credebant certissimè futuram; sicut modo credimus futurum diem iudicij; sed postulasse accelerationem, & manifestasse simul desiderium videntes, quod habebant, Incarnationis.

Dices, licet certò crederent, futuram Incarnationem, potuerunt tamen credere futuram ex Dei ordinatione per orationes, & preces eorum & ideo potuerunt prudenter orare, vt fieret.

Sed contrà, quia credebant futurum Christum non vtcumque, sed vt mediatorum vniuersalem, & per consequens, vt principium omnis gratia, quam ipsi habebant; ergo intelligebant, Christum futurum independenter ab eorum orationibus, & meritis, causa enim non dependet à suo effectu, vt suprà diximus.

Huic sententia videtur etiam aliquomodo ob-

stante S. Thomas in *presenti art. 11.* in fine corporis, his verbis: *ex congruo ramen meruerunt sancti Patres Incarnationem, desiderando, & petendo, congruum enim erat, ut Deus exaudiret eos, qui ei obediebant.*

Respondeatur, S. Thomam magis stare pro nostra lententia, quia in eodem articulo ad 3. negat B. Virginem meruisse Incarnationem, sed solum dicit meruisse de congruo dignitatem matris, vt videbimus *scilicet seq.* ergo multo magis negaret hoc S. Thomas alii Patribus antiquis. Debemus ergo sanctum Thomam in relatis verbis accipere de merito congruo quantum est ex parte valoris operum ad merendum; habebant enim ea opera congruitatem ex se ad merendam Incarnationem; non tamen de merito in actu secundò, nempe, quod Deus de facto motus fuerit meritis Patrum ad volendam Incarnationem; quia decretum illud iam precedebat ante ipsa merita.

Restat ergo quarta difficultas, an Patres antiqui meruerunt de congruo Incarnationem saltem quoad aliquas circumstantias. Tres sunt potissimum haec circumstantiae, quae possunt venire in questionem. Prima est quod Christus natus fuerit ex eorum progenie; secunda est circumstantia loci; tertia circumstantia temporis. De his & similibus affirmant communiter Theologi, quos referunt, & sequuntur Suarez *scilicet 6.* & Vasquez *cap. 4.* tum quia quoad istas circumstantias non obstat ratio suprà posita; potuit enim prius decerni, & præuideri Christus futurus; postea verò ex meritis Patrum decerni, quod nascetur ex tali progenie, tali loco, tempore, &c. tum etiam, quia id videret colligi ex Scripturam *Gen. 22. dictum est Abrakæ, quia obedisti voci mee, benedicentur in semine tuo omnes gentes.* quam promissionem exponit de Christo Paulus ad *Galatas 6.* Item ad David facta est eadem promissio *Psal. 131.* *Iuravit Dominus David veritatem, & non frustrabitur eum: de fructu ventris tui ponam saper sedem tuam,* quia promissio habuit remuneratoria pro voluntate, quam David habuit adiscendi domum Domini, vt insinuatur *2. Reg. cap. 7.*

Ego tamen de duabus primis circumstantiis assentior cecidi sub merita Patrum; de tertia verò, scilicet de temporis circumstantia valde dubito, quia licet alii effectus non indiuiduentur in ordine ad circumstantiam temporis, ceterum meritum in ratione meriti includit temporis durationem, nam *actio, & duratio rei non distinguuntur inter se,* meritum autem in ratione meriti est *actio voluntatis, vel factum includit actionem, & per consequens hoc meritum in ratione eius meriti includit hanc durationem, de hoc tamen non possumus hic est profilo agere, pertinet enim ad materiam de duratione, de qua dicimus alibi.*

Et quidē independenter ab illa sententia identificante actionem cum duratione, omnes debent admittere meritum, in ratione meriti includere durationem, quia eadem operatio voluntatis habens maiorem durationem confert duplex meritum; ergo in ratione meriti non includit factum entitatem præsidentem à duratione, sed includit durationem, & per consequens hoc meritum includit hanc durationem; ergo non potuerunt

3. Thom.

Dubium.

Lectio.

Salutem.

Explicatio.

S. Thomas

circa hanc

quasiunam.

33

Dificil u-

quarta circa

meritum ad-

siquorum pa-

trium.

34

Auctorita-

meni.

Suarez.

Vasquez.

35

Opuscula.

36

Opuscula.

37

Opuscula.

38

Opuscula.

39

Opuscula.

40

Opuscula.

41

Opuscula.

42

Opuscula.

43

Opuscula.

44

Opuscula.

45

Opuscula.

46

Opuscula.

47

Opuscula.

48

Opuscula.

49

Opuscula.

50

Opuscula.

51

Opuscula.

52

Opuscula.

53

Opuscula.

54

Opuscula.

55

Opuscula.

taerunt praeuideri hæc Christi merita, ut hæc sunt, nisi praeuiderentur cum hac duratione.

Pto nunc ergo sufficiat dubitare de hac circumstantia, quam etiam aperte negat suis ex meis Patrum Lorca in presenti disp. 22. circa finem, & aliqui recentiores, quibus videtur confessio P. Salvi. tom. 14. disp. 29. in c. 4. ad Gal. super illa verba, usque ad primitum tempus, &c. ubi dicit allegoriam sumi a pupillis, quibus ius ciuile independenter ab eorum voluntate temporis putare prafigere solet. Et fuit Aug. tom. 4. quest. 83. in questione ex novo Testamento, his verbis: *Iadicu tunc venit, quando debuit venire voluntatis sua rationem sequituras, non meritorum, nam se merita perpendas, venire non debuit.*

Opponi solet illud Psal. 11. Propter miserian
inopum, & genitum pauperum: nunc exsurgam,
dicit Dominus; sed hoc non tam de Incarnatio-
ne, quam de opportuno remedio nostra necessi-
tatis intelligi potest. Opponitur etiam ex Dan. 9.
Septuaginta hebdomades abbreviatae sunt super
populum tuum, ut vngat Sanctus Sanctorum,
vbi abbreviatio temporis videatur tribui oratio-
nibus Danielis.

Verum neque hoc virget, quia li abbreviate in
Hebreo sonat idē, quod statute, ac definit sunt,
apud Latinos verò idem est, si dicas, iam tem-
pus breve est, nam solum restant septuaginta
hebdomada annorum. Item alij, vt Simeon, qui
obtinuit, ut non videret mortem, nisi prius videret
Christum Domini, non tam meruerunt acceler-
ationem Christi, quām dilationem sua mortis,
vel oblationem occasionis videndi Christum.
Denique non obstat, Patres antiquos petuisse
hanc accelerationem, quia licet id non impera-
rent; indicabant tamen amorem, & desiderium
Christi, & difponebant se ad fructum redem-
ptionis copiosius in se participandum. Ceterum
adde postfumus, Patres meruisse accelerationem
Christi pro toto eo tempore, quo eius con-
cepio praecellit passionem, & mortem eius, qui
fortitan meruerunt de congruo natitatem, &
adolecentiam Christi, de quo dicimus sēt. 5.

Contra doctrinam huius fæctionis, quatenus concedimus, Patres meruisse aliquam circumstantiam Incarnationis, non tamen Incarnationem, sunt duæ vulgares difficultates. Prima est, quia Christus meruit de facto gratiam Patribus antiquis posterius tempore ad ipsam gratiam collationem, nam quando Christus merebatur, iam ea gratia Patribus data erat; ergo non est contra rationem meriti, quod non precedat, sed subsequatur ad præium, & quod remuneretur per aliquid antecedens.

Respondetur, meritum debere præcedere respectu premij solum in præuisione, quia non causat physicæ, sed moraliter, hoc est, mouenda præmiantem ad volendum præmium; ad hoc autem sufficit prioritas præuisionis, sine prioritate temporis.

Sed contra est, quia non bene intelligitur, quomodo Christus potuerit applicare sua merita specialiter ad obtinenda ea dona gratiae, quae scribat iam esse data; potuit quidem soluere ea, quae prius data fuerant ex spe illius solutionis, mouere tamen ad voluntendum dare, vel orare ut daretur, non videtur potuisse.

Respondeo hanc esse peculiarem difficultatem.
Card. de Lugo de Incarnet.

tēm ex professo examinandam infra *quest.* 19: cūm egerimus de merito Christi, idēo in præsenti omnino omittenda est, ne extra suum locum minus dignè tractetur.

Secunda difficultas est, quia Christus debuit præuideri à Deo ante merita Patrum, non solum operans, sed à fortiori existens; ergo dependens à suis causis; ergo genitrix ex hac genitrix, ex his suis, & proavis; ergo non potuit hac circumstantia pendere ex meritis ipius Christi, & per consequens, neque ex operibus Patrum, quæ supponerent merita Christi. De hac difficultate dicemus *secundum sequentem*; peculiariter enim militat contra meritum Virginis circa dignitatem maternitatis, ne eandem doctrinam sepius reperi-
re cogamur.

SECTIO V.

*An B. Virgo meruerit Incarnationem, vel
eius circumstantiam? Referuntur
varia sententia.*

Ratio difficultatis desumitur ex doctrina 38
precedenti, quia omnia merita B. Virginis Difficulatatis
ortum habuerunt ex meritis Christi; ergo supponunt ratiō.
Incarnationem; aliunde verò non videatur meruit dignitatem maternitatis, quin meruerit Incarnationem Christi. nam esse matrem, est concurrere ad generationem Christi; ergo si meruit maternitatem, meruit quid Christus generaret secundum substantiam; ergo non supponit existentiam Christi; vel si supponit Christum, supponit eum existentem independenter a Virgine. Deinde si meruit maternitatem, debuit habere hoc ipsum ex Christi meritis; ergo Christus meruit habere talem matrem; ergo meruit id, à quo pender in sua existentia; ergo iam principium aliquod meriti potest cedere sub meritum, quod est contra omnem doctrinam suprà politam.

Propter hæc, aliqui, quos sequitur Lorca in
presenti diff. 2. z. negant B. Virginem meruisse de
congruo dignitatem maternitatis; nam licet me-
ruerit condigne suis operibus eum gradum
gra-
tia, & sanctitatis, quem habuit, & quo facta
est mater Christi decenter; non tamen meruit
etiam congruè hoc, quod est esse matrem Christi.
Hac lentitatem singularis est, & discedit à
modo loquendi Patrum, qui passim dicunt B.
Virginem suis operibus meruisse fieri matrem
Christi, eorum loca vide apud Suarez in presen-
ti l. 7. q. 8. & apud Valquez diffut. 2. cap. 2.
Negant ali-
qui.
Affirmant
Patres.
Suarez.
Valquez.

7. & 8. apud Valerius *apud. 23. cap. 2.*
Ratione item probatur, *qua* non magis reputat, Virginem meruisse maternitatem, quam
alios Patres meruisse esse Christi progenitores; *hoc autem meruerunt de congruo Abraham, &*
David, vt ex Scriptura vidimus sibi prece dentis,
ergo B. Virgo potuit etiam mereri maternitatem. Major probat *qua* Abraham non potuit
mereri esse Christi progenitorem, nisi merendo, quod aliquis, vel aliqua eius filia Christum
generaret, vel quod ipse, vel alius ex suis posteris generaret Dei genitricem; & hoc ipsum
debuit Abraham mereri ex gratia per Christum
ergo iam Christus meretur principium saltem
mediatum sui meriti. *N*on est autem minus
inconveniens, quod Christus meretur proce-

dere mediare à suo proavo, quād meruerit concepi à tali genitrici; nam, sicut pro eo priori ante omnem gratiam datam suis patribus praeuideri debet Christus existens dependenter à suis causis immediatis; ita pro eo signo debent eius causa videri existentes dependenter à suis etiam causis; quām non à causis existentibus pro eodem signo, sed pro alio mediato: vel si pro eo signo. Virgo non viderit existens cum dependentia à talibus parentibus; etiam Christus potuit praeuideri existens, & non cum dependentia à tali matre ergo eadem ratio procedit de merito Virginis, & aliorum progenitorum.

40
Alij ducunt
sententiam.

Effugium.

41
Eueritur.

Evasio.

Præcluditur.

42

corpus non supponetur taliter locatum intra uterum; sicut nec fieret naturaliter illa animatio, quando corpus non supponeretur cum ventriculo, iecore, & aliis requiritis ad nutritionem: non enim minus requiritur ad nutritionem coniunctio illa fetus cum matre, quam sicut, aut ventriculus; ergo sicut pro illo priori ante vniueniam animae cum corpore, debuit iam praeuideri illud corpus organizatum, ita debuit praeuideri coniunctum debite cum matre per illud naturaliter ligamen, quod tunc pertinet, quasi ad eius debitum organizationem: non ergo potuit praeuideri a Deo Christus in illo primo instanti naturaliter existens, prout re vera postea naturaliter extitit, quin videretur eius corpusculum coniunctum debite cum matre ligamine illo naturali, quale alij pueri habent: ergo nec illo instanti potuit praeuideri existens, & merens praescindendo ab utero matris in quo esset, & per consequens non potuit mereri eo merito ipsam suę matris maternitatem.

Alii ergo recentiores volunt, magis reputare, quod cadat sub meritum principium immediatum meriti, quām principium mediatum: quia pro illo priori proximo considerantur omnia principia immediata, non tamen considerantur principia mediatā, & remota: potuit ergo praeuideri meritum Christi existens dependenter à suis causis immediatis, & pro ut sic mereri gratiam suis progenitoribus remotis, & B. Virginis, ut se disponerent ad merendum de conguro habere Christum successorem, & filium, quia pro tunc meritum non praeuidebatur dependens illo modo ab illis, sed praescindens à talibus principiis & solum praeuidebatur meritum Christi dependentis à talibus principiis immediatis, feliciter ab humanitate Christi tanquam ab elicente, & ab vniione, & personalitate Verbi, tanquam à dante valorem illi merito.

Hæc tamen differentia inter principium mediatum, & immediatum meriti non habet firmum fundamentum, & ex principiis suprà positis facile refellitur. Omnia enim inconuenientia, & omnes rationes, quibus probatur, principium meriti non posse cadere sub meritum, pariter probant de principio mediato. Et in primis Augustinus, & alij Patres probantes contra Pelagium, & eius reliquias, primam gratiam non posse dari ex meritis, nihil profrus concluderent, si principium mediatum meriti posset esse ex ipso merito, nam primum auxilium gratia posset esse aliquod, quod solum concurriter mediare ad merita. Si, v. g. aliquis diceret, primum auxilium esse apprehensionem de credibilitate mysteriorum fidei; ex qua apprehensione generatur iudicium credibilitatis, ex hoc iudicio oritur pia affectio, seu voluntas credendi, ex hac voluntate assensus fidei; ecce apprehensio prima mediata solum concurrit ad primum meritum. ergo posset dari properter idem meritum, cuius est principium mediatum: unde ergo probabilius esse contra rationem primi auxilij, quod detur ex meritis: Et tamen Augustinus, & alij Patres pro certo supponebant, quidquid antecedit primum meritum non posse esse ex meritis.

Rationes item, quibus illud axioma probatur, aequè militant contra principium mediatum, & immediatum. Prima est defumpta ex repugnante mutua.

43
Opinio alij
quorum ratio-
nium.

44
Auctorum
ratio-

45
Examina-
tur rationes
contraria.
Prima.

Sed contra, quia merita Christi præuisa, ex quibus data fuit gratia Virginis, & Patribus, non fuerunt sola merita illius primi instantis, sed potissimum fuerunt merita mortis, & passionis, per quam Christus perfecit omnium redemptions, iuxta illud Pauli ad Hebr. 10. *vna enim oblatione consummavit in eternum sanctificatos.* alioquin dicere posles, non fuisse Christum passum, vel mortuum pro Virginis, & sanctorum Patrum sanctitate, quod videtur durum. Tempore autem passionis iam per te, viderit Christus pendere saltem mediata à Virgine; quia nisi ante fuisse à Virgine conseruatus, non protraheret naturaliter vitam usque ad illud tempus; ergo merita Christi præuisa non potuerunt causare concursum, seu maternitatem Virginis, qualisque ea fuerit.

Denique nec pro illo primo instanti conceptionis potuit Christus præuideri existens praescindendo ab utero matris, nam prius natura quām anima infundatur, & vniatur corpori, supponitur corpus debite organizatum, & aptum omnino ad recipiendā animam: vna autem ex dispositionibus debitis ex parte corporis est, quod sit ita connexum matri, ut possit accipere alimentum ad hoc ut possit nutriti; nec fieret naturaliter illa generatio, vel animatio, quando

autem prioritatis inter veras causas reales, quam repugnantiam adstruit Aristoteles. *Metaph.* c. 11. vbi agens de prioritate natura, quam haber causa realis respectu sui effectus, dicit, illam confistere in independentia causa ab effectu, & non est contra sicut enim ait, *Quadam vero sunt, quae secundum naturam, & substantiam priora dicuntur & posteriora, quecumque contingunt absque alijs esse, ista vero sine alijs minimè.* Quasi dicat, illud dicitur prius natura alio, quod concipitur existens praescindendo ab illo, & non est contra quare ex mente Aristotelis repugnat mutus prioritas nature, quia si hoc esset posterius illo, iam non praescindere in sua existentia ab illo, & per consequens non posset esse prius illo. Reperitur autem haec prioritas natura, solum inter causam realem, quia vero causa secundum existentiam, & inter suum effectum: non vero inter alias causas improprias, qualis est causa finalis, quae solum causat secundum esse intentionale, hoc est apprehensa ut possibilis; in hac enim causa non parere quiritur verum & absolutum esse ad causandum, & ideo finis non est prior natura mediis, sed potius posterior cum a mediis realiter producatur. At vero meritum non causat ut possibile, sed ut existens. nam licet non requiratur existens de praesenti, quando datur præmium potest enim præmium dari propter meritum præteritum, vel futurum; requiritur tamen omnino, quod aliquando existat, & quod prius cognoscatur existens, quam præmians velit dare præmium. Vnde quando meritum est præfens & tempore, quo adest voluntas dandi præmium, meritum habet veram prioritatem respectu illius voluntatis, quia mediat cognitione meriti, quæ antecedit voluntatem præmij; cognitione autem meriti, non est ante ipsum meritum, cum non sit causa meriti. Quod autem meritum sit futurum, vel præteritum, parum refert, nam semper retinet eandem independentiam; & semper cognitione meriti futuri, vel præteriti est præfens, & prior, quam volitio præmij. Ergo de primo ad ultimum omne meritum habet talem prioritatem independentiam a præmio, ut possit cognoscari existens antequam sit voluntas præmij; & non possit est contra esse voluntas præmij sine cognitione meriti; & hinc sit, quod principium meriti non possit esse præmium eiusdem meriti.

46 Hac autem ratio tota probatur etiam de principio medieto quocumque eiusdem meriti; si enim meritum est prius natura suo præmio, ergo cognoscitur existens independenter a præmio, ergo intelligitur habere suum esse aliunde, quam a præmio; ergo nec medieto, nec immediate pendet ab illo tanquam a principio: alioquin non possit cognoscari existens independenter ab illo. Imo hoc ipsum argumentum probat, nec Christum, nec eius meritum posse cognoscari futurum praescindendo à futuritione sui principij mediati. Nam quando meritum cognoscitur futurum antequam cognoscatur præmium, v. g. si cognoscatur à Deo futurum meritum Christi, antequam cognoscatur, Christum pendere à B. Virgine, vel ab Abraham, iam tunc cognoscitur Christus existens; ergo existens dependenter ab aliqua causa, vel prima, vel secunda; ergo iam cognoscitur operatura illa causa, de qua rursus idem probabitur. Si enim causa

Card. de Lugo de Incarnat.

Christi cognoscitur existens, iam cognoscitur futura, vel independenter, vel dependenter ab aliqua causa, & per consequens cognoscitur futura illa alia causa, quæ erit causa mediata Christi, & ita possumus repetere idem argumentum, donec veniamus ad Abrahamum, & probemus, illum etiam falso in confuso cognosci futurum, quando cognoscitur Christus futurus; falsò ergo supponis, existentiam habere prioritatem in cognitione respectu sui principij mediati, nam idem argumentum quod probat meritum Christi in sua futuritione non posse cognosci praescindendo à cognitione principij immediati, & ideo non posse habere prioritatem respectu illius; idem etiam probat, Christum futurum non posse praescindere à suo principio futuro, & per consequens non posse habere prioritatem independentie respectu illius, nec meritum Christi posse cognosci futurum independenter a principio ipsius Christi, cum meritum Christi non possit cognosci sine Christo futuro nec Christus futurus sine suo principio immediato, sicut nec meritum potest per te cognosci sine suo principio immediato.

47 Altera ratio, qua probatur, principium meriti non posse cadere sub idem meritum, est, quia omne meritum postulat pro præmio, aliquid aliud, præter id, quod merens iam censetur habere: sicut enim non bene præmiaretur merens, si computaretur illi pro præmio idem actus bonus, quo meretur, ita ut virtus ipsa esset sibi tota merces, tunc enim nihil retribueretur pro obsequio: sic nec præmiaretur bene, si computaretur pro præmio aliquid, quod in ipsomet exercitio boni operis iam intelligitur haberi a merente, ut si computaretur pro præmio conseruationis sue substantia, vel vita, quam tunc habet, quando bene operatur; quia nec hoc modus datur efficiens merens post operationem bonam, cum totum illud esse, & illa vita efficiens in bonis ipsius antecedenter ad meritum. Debet ergo dari pro præmio aliquid supra totum id quod iam videtur esse in eius bonis, ut sic aliquid plus habeat ratione boni operis, & obsequij præstati: hinc sit, principium meriti non posse esse eiudem præmio, quia, quando cognoscitur homo bene operans, iam cognoscitur habere illud principium, cum habeat meritum dependenter ab illo principio.

Hæc etiam ratio eodem modo probat de principio mediato, quod non possit esse præmium boni operis, quia quando primum cognoscitur operans, & merens antequam præmietur, iam cognoscitur habens illud, quod potest datur illi pro præmio: iam enim cognoscitur existens dependenter ab aliquo principio immediato, quod etiam dependet ab alio, donec veniat ad primum principium independens, nempe ad Deum; ergo dando illi pro præmio, quod pendaat a tali principio mediato, non datur illi de nouo aliquid, quod non haberet antequam præmiaretur.

48 Dices, prius cognoscetur quidem existens dependenter ab aliquibus principiis mediatis in confuso & disunctim, non tamen ab hoc principio determinato: quare potest dari pro præmio determinatio ad hoc, ut dependeat magis ab hoc principio mediato, quam ab alio, a quo posset pendere.

N. 3 Sed

150 De mysterio Incarnationis,

Excludatur.

Sed contra, quia in primis hoc ipsum posse dicere de principio immediato, scilicet videri prius meritum futurum praesciendo a dependencia ab hoc, vel ab alio principio immediato, potesta verò pro præmio dari determinationem ad hoc, ut pendeat potius ab hoc principio immediato, quam ab illo; eodem enim modo posset prius videri meritum futurum cum dependencia a principio immediato in confuso, sicut cum dependencia inconfusa a principio mediato, ut potesta probabimus.

49
Instanciat.

Deinde impugnatur a priori haec solutio, quia, quanvis pro illo priori solum cognoscatur in confuso dependencia futura ab aliquo principio mediato; illa tamen confusa maximè in Deo cognoscente distinctissimè omnia principia possibilia; a quibus illud meritum potest dependere, nihil aliud erit, quam disunctione inter omnia illa, ita ut pro eo priori videat Deus illud meritum habiturum existentiam dependenter, vel ab hoc principio mediato, vel ab illo, &c. designando omnia possibilia; haec autem disunctionea in tantum est vera, in quantum potesta verificabitur ratione alicuius particularis determinati ex illis, que ibi includuntur; non potest ergo Deus ex illa prævisione moueri ad volendum dare id, ratione cuius verificabatur illa cognitio disunctionea, nam hoc esset dicere: quia haec voluntas operaria est bene cum aliquo ex his duobus principiis mediatis, volo, quod operetur dependenter ab illo principio, quod re ipsa habebit: nam de facto solum habet istud determinatè, & Deus vult in præmium bona operationis quod habeat istud; ergo vult dare pro præmio illud, quod iam in confuso cognoscatur habitura, licet pro eo signo non cognosceretur determinatè, sed disunctionem. Hoc verò videtur esse contra rationem præmij, qui enim vult præmire, vult dare aliquid supra id, quod iam habet merens: merens autem non habet re ipsa dependentiam a principio mediato disunctionem, sed dependentiam determinatam a principio mediato determinato; ergo voluntas præmandi, est voluntas dandi aliquid diversum ab eo principio mediato, quod merens habuerit, quodcumque illud sit. Itaque licet pro eo signo solum prævideatur merens operatus bene dependenter ab hoc, vel illo principio bene: voluntas tamen præmandi debet feruare suo modo eamdem disunctionem, volendo dare illi aliquid præmium distinctionem a principio, quod re ipsa habuerit, nimirum distinctionem ab hoc principio si illud habuerit, vel distinctionem ab illo si illud habuerit: alioquin non erit præmium distinctionem, ab eo, quod merens iam habet.

50
Declaratur
exemplo.

Ad hoc autem declarandum est bonum exemplum relationis realis; nam de conceptu relatiui est, quod distinguitur a suo termino, & quanvis idem posse esse relatiui ad terminum, & simul terminus alterius relatiui, adhuc participat conceptum illum relatiui, quia non debet distingui ab omni termino, sed ab illo, quem determinatè respicit; ille enim conceptus communis est quasi disunctionis, qui debet verificari, & determinari in singulis relatiuis determinatis respectu termini etiam determinati, quem habuerit; ita ut hoc relatiuum distinguitur ab hoc termino suo, & illud ab illo termino suo, & sic de aliis. Sic etiam de ratione voluntatis præmendi est velle dare aliquid supra id, quod habet merens; qui conceptus est communis, & disunctionis; debet tamen verificari in particuliari, & determinatè per aliquid determinatum, quod in particuliari distinguitur ab illo, quod determinatè habebit hic merens; tanta enim distinctione debet esse inter præmium, & inter id, quod habet merens, quanta inter relatiuum, & suum terminum; nam qui præmiantur, fit realiter ditor, & per consequens debet addere aliquid realiter supra id, quod habet; non potest autem addere realiter, nisi, id, quod additur, distinguitur realiter, & non solum secundum conceptus nostris magis, vel minus confusos, ab eo, quod habebat: debet ergo verificari illa vniuersalis potesta in actu exercito, quatenus hoc quod determinatè accipit hic merens, differt realiter ab eo, quod determinatè habet iam ex parte principij; ad hoc autem non sufficit velle solum dare illi homini principium determinatum, postquam videtur habiturus hoc vel illud principium in confuso.

Confirmatur primò, & declaratur adhuc magis vis huius rationis, quia pro eo priori, pro quo videtur futurus Christus ante decremum Dei de tali, vel tali progenitore Christi videtur Christus futurus ex vi alienius decreti, quo intenditur a Deo, & decernitur per modum intentionis, vt concedunt aduersarij. De illo ergo decreto peto, an sit voluntas etiam progenitorum Christi? Et quidem, si res attentè consideretur, negari non potest, quin per illud idem decremum Deus velit aliquo modo omnia etiam principia mediata Christi. Nam qui vult finem quem scit non posse acquiri, nisi per media, eo ipso vult omnia media necessaria ad illum finem; cum ergo Christus non possit existere nisi dependenter ab aliquo principio; consequens est, vt Deus volens Christum existere, eo ipso velit, quod dependat ab aliquo principio, hoc est, vel ab ipso Deo solo, vel a Deo, & ab aliqua causa creatu: vult ergo Deus per illud decremum saltem sub disunctione quod existat illa causa creatu, de qua redit idem argumentum; nam illam etiam vult Deus, quod existat dependenter vel a solo Deo, vel ab alia etiam causa creatu, de qua debet idem velle sub eadem disunctione, quare eo modo debet Deus velle omnes Christi progenitores per illud decremum; ergo non potest potesta velle præmire Christum a dando illi dependentiam ab illis, vel ab aliquibus illorum: hoc enim esset dicere, quia video Christum existentem, & bene operantem dependenter vel a me solo, vel ab aliquibus progenitoribus; ideo volo dare illi pro præmio, quod operetur dependenter ab aliquibus progenitoribus, & non a me solo: quod quidem ex se videtur esse contra naturam præmij. Semper enim oportet distinguere id, quod merens afferit de se, & ex suis, ab eo, quod accipit a præmianti, vt constet quid, & quantum sit, quod accipit loco præmij. Non posset autem distingui, si non consideratur merens iam dependens a suis principiis determinatis ante acceptiōem præmij; nunquam enim scire posset, quid accipiat, tanquam præmium: nam si dicas, accipere pro præmio habere hunc progenitorem; contra hoc erit, quia iam

51
Confirmatur
primò.

52
Expositio
secunda.

53
Expositio
tertia.

iam ante voluntatem, præmiandi præuidebatur pendens ab aliquibus principiis, ergo in confuso videbatur pendens ab hoc.

Dices, si non mereretur, non penderet ab isto. Sed contra: assigna ergo, à quo penderet tunc, si deest hoc meritum; non enim poteris assignare à quo penderet sine meritis, cum pro illo priori non fuerit vius pendens ab alio: nunquam ergo scire poteris, quid, aut quantum fuerit lucratus hoc merito; ad hoc ergo vt id sciat, oportet videre ante premium, quid habeat ex se determinatè, & non solum in communi, & in confuso.

Confirmatur secundò, quia si semel admittis, sufficere illam confusam cognitionem ante voluntatem præmiandi, sequitur, vt supra insinuavi (posse idem dici de principio immediato meriti, in d. ipsomet merito, quod scilicet utrumque possit esse præmium eiusdem meriti. Potest enim Deus decernere per modum intensionis, quod Petrus cum aliquo auxilio gratie eliciat eas actum contritionis, non determinando tamen, quod auxilium, vel quem actum determinatum habiturus sit: tunc autem præuidens iam Deus, Petrum eas certissime habitu-
rum actum contritionis dependentem ab aliquo gratia auxilio, poterit ex hac præuisione moueri ad dandum illi tale auxilium, cum quod talem actum contritionis eliciat, & hoc ipsum velle quasi præmium illius actus boni in confuso præuisi.

Dices, repugnare hoc, quia non potest præmari actus bonus in communi, aut in confuso, sed debet præmari hoc meritum vt tale est, & per consequens debet præuideri hoc meritum determinatum ante voluntatem præmiandi.

Sed contra, quia, si aliquis sciat, Petrum esse aliquod opus bonum in confuso, licet non sciat in particulari, quale fuerit, poterit velle illum præmiare; sicut è contra, si sciat Petrum commissum aliquod graue delictum, potest velle illum punire, licet ignoret, quale fuerit determinatè, & in particulari. Sic enim confessarius, cui penitens faciet, se commissum aliquod peccatum mortale in communi, licet oblitus fuerit eius speciem, poterit, & debebit imponere illi penitentiam pro tali peccato; ergo cognitione illa confusa de actu contritionis futura sufficeret, ad volendum dare Petro præmium aliquod pro illo; ergo ex eo capite non repugnaret, quod daret pro præmio illius tale auxilium determinatè, vel quod fieret talis actus determinatè.

Repugnat tamen, vt dixi) ex alio capite, nimis, quia, siue meritum cognoscatur in confuso, siue determinatè, non potest præmians designare pro premio aliquid, quod non distinguatur ab illo merito determinatè sumpto, & ab omnibus illis etiam determinatè confidatis, quae merens habeat ex se, & independenter à præmio, quæ ratio tam militat circa principium mediatum meriti, quam circa immediatum, vt patet, atque ideo, vel de vtroque probat, vel de neutro.

Dices, hanc nostram rationem habere instiam contra nos in iis; que supra docuimus diff. 6. sect. 2. vbi diximus, aliquando non dari augmentum intensuum gratiae præcedentis pro

præmio operis presentis, sed mutari potius gratiam totam præcedentem in aliam perfectiori entitati, in quo casu non distinguitur id, quod datur pro præmio; ab eo, quod homo habet ex suis independenter à præmio. nam illa gratia, qua de nouo datur, eadem datur pro gratia præcedenti, & pro præmio nouo; ergo non est necesse, quod præmians videat prius determinatè, quid homo habeat in suis independenter à præmio, vt addat aliquid realiter distinctum.

Respondetur, in illo etiam casu distingui id, Oeclindatur. quod datur pro præmio ab eo, quod homo habet sine eo præmio. nam antecedenter ad meritum intelligitur homo cum iure determinato habendam tantam, & talem gratiam, quam antea habebat quæ quidem gratia determinatè distinguitur ab ea, quam postea habet, atque idem scimus, quantum accepit pro præmio illius actus, & quo excessu factus fuerit locupletior: in nostro autem casu, si solum scimus in confuso, Christum habere progenitores aliquos, postea vero scimus determinatè habere istos, non possumus scire quid, aut quantum lucratus fuerit ex illo merito.

Instabis, posse hoc cognosci, comparando hæc duo, scilicet habere ius ad aliquos progenitores, vel habere istos optimos determinatè; nam proculdubio plus valet hoc secundum, moraliter loquendo; sicut si aliquis haberet ius ad aliquem magistratum in confuso, Princeps vero pro nouis meritis determinaret, vt fieret supremus gubernator, aut Praeses; hic certè sufficienter præmarietur, quia multo plus valet hoc munus, quam illud ius ad aliquem magistratum in confuso; ergo similiter in casu nostro poterit præmari meritum Christi dando illi tales progenitores, quod quidem moraliter plus valet, quam habere ius ad aliquos in confuso.

Respondetur, esse discrimen inter hos duos casus: nam in illo de habente ius ad aliquem magistratum in confuso, intelligitur bene ille homo antecedenter ad meritum existens cum illo iure, & sine aliquo alio iure; quare distinguitur id, quod datur illi ab eo, quod prius habebat. At vero in nostro casu, Christus merens non potest intelligi cum eo, quod tunc habet, nisi intelligatur dependens à determinatis progenitoribus: si ergo intelligitur dependens in confuso ab aliquibus; non ideo est, quia ipse tunc non habet antecedenter ad meritum, nisi ius ad progenitores in confuso, sicut ille alius solum habet ius ad magistratum in confuso; sed quia per illum actum nondum cognoscitur determinatè totum, quod re vera habet determinatè antecedenter ad meritum; quod autem id non cognoscatur determinatè, non sufficit ad hoc, vt possit illa determinatio dati pro premio. nam præmium operis debet esse non solum aliquid supra id, quod cognoscimus per cognitionem confusam in merente, sed supra id etiam, quod cognoscetur, si cognoscetur omne illud, quod determinatè habet merens te ipsa antequam mereretur; alioquin enim non fieri

N. 4 loc. 2

locupletior ex merito, si non addit aliquid supra id totum, quod re vera habet determinate ante meritum, & premium. Habetus ergo ex dictis, non minus repugnare, quod principium medium meriti sit etiam premium, quam principium immediatum: atque ideo si per meritum non potuit Christus mereri principium immediatum ipsius meriti, sic nec potuisse mereri principium immediatum sui, quod esset principium medium meriti.

SECTIO VI.

Referuntur, & impugnantur aliae duas recentiorum sententia.

56
Aliorum
recentiorum
sententia.

Authoris
non
satisfacit.

Propter haec recentiores aliqui ponunt Christi humanitatem productam fuisse dupli actione adaequata. Quartum altera erat a solo Deo, & ex vi huius praeditum Christus operans, & merens gratiam Virgini, & patribus; qui postea merentur adscribi in Christi progenitures, & tunc Virgo per secundam actionem concurrit ad eandem Christi generationem. Hoc etiam effigium displicet ex dupli capite. Primum, quia licet demus, posse dari diuinitus duas actiones adaequatas respectu eiusdem termini; ceterum vix potest concipi, quomodo secunda actio possit prouenire ab eodem termino efficienter, physice, vel etiam moraliter; ex hoc enim iam fieret, quod idem terminus in eodem instanti esset causa sui ipsius physica, vel moralis; quod in materia de Eucharistia late impugnauit. Christus autem in praedicto casu, ut terminans unam actionem meretur mediate produci per aliam actionem in eodem instanti, quia meretur gratiam, quia Virgo meretur secundam actionem; ergo Christus penderet mediate a se ipso, &c.

57 Secundo displicet, quia non est utilis illa duplex actio adaequata ad salutandum Virginis meritum; ad hoc enim solum requiritur praevidere Christum merentem in aliquo tempore independenter a Virgine; & quidem hoc meritum Christi, (ut supradicebam) non tam debet considerari in primo instanti sua conceptionis, quam in tempore passionis; Christus enim per passionem, meruit potissimum gratiam, & sanctitatem Virginis; ergo quod Christus terminauerit in conceptione duas actiones adaequatas, parum refert ad praeiens institutum. nam iij auctores, licet pro illo primo instanti ponant duas actiones; pro reliquo tamen tempore vita ponunt unicam a Deo conferuatiuam Christi; ergo haec satis erit, ut potuerit praevideri Christus merens gratiam Virginis, licet in conceptione non fuerit duplex actio, vel si haec postea non sufficit non magis sufficiet, eo quod in conceptione precesserint duas nisi per totam vitam aliae duas continuenter.

58
Obiectio P.
Heret.

P. Heret. 1. part. diff. 29. c. 4. num. 41. ex his duabus rationibus, quibus olim impugnauit eam sententiam, vtitur quidem posteriori, mihique tacito nomine tribuit solam priorem defumptam ex eo, quod Christus causaret se ipsum, eamque reuicit tanquam frigidam, & leuem; quia qui meretur (inquit) actionem, qua producitur terminus, non dicitur semper mereri terminum, vel causare terminum. nam Patres antiqui me-

rendo accelerationem incarnationis, mererunt actionem illam, qua produceretur Christus in tempore illo antecedenti, & tamen non dicuntur iperuisse incarnationem, aut existentiam Christi simpliciter, sed solum existentiam Christi tali tempore, quia nimur iam supponebatur Christus simpliciter futurus independenter ab eorum meritis; ergo similiter Christus merens secundam actionem terminatam ad se, non dicitur, meruisse suam existentiam, qua erat terminus illius actionis, sed solum, quod existeret independenter a tali actione; quia nimur existentiam Christi iam supponebatur ante illam secundam actionem independenter ab eo merito: quando autem terminus supponitur existens, tunc, qui meretur actionem, non dicitur mereri terminum simpliciter, & absolutè.

59 Mihi, cum pace huius auctoris adhuc illa prior ratio non apparet adeo leuis, & frigida, sed grauis, & efficax. Non enim video, quomodo possit aliquis causare verum, & propriæ actionem in genere causæ efficientis, quin causet simpliciter terminum illius actionis; & quidem ad hominem poterit hoc facilè probari. nam licet Christus supponeretur iam existens, per priorem actionem antequam poneretur illa posterior actio ex meritis Christi, adhuc quando illa secunda actio intelligitur posita, quia idem Christus dependet a B. Virgine; tunc B. Virgo non solum dicitur causa illius actionis, nec solum dicitur causa, quod Christus dependet ab ipsa, vt a matre, sed dicitur etiam simpliciter, & absolute causa ipsius Christi, non enim est simpliciter mater, nisi simpliciter generaret, nec simpliciter generaret, nisi simpliciter produceret, & causaret Christum; ergo hoc, quod est, terminum præcedere, & intelligi existentem ante secundam actionem, non tollit, quod ille, qui est causa secundæ actionis, dicatur simpliciter causa termini prædicti per illam actionem. Si ergo Christus est etiam causa meritoria illius actionis, dicetur etiam causa meritoria termini eiusdem actionis.

60 Definitor
ratio à priori.
61 Dices, causare hunc terminum non esse solum ponit hanc actionem terminatam ad illum effigium, terminum,

Ratio autem à priori est, quia non est alias modus causandi terminum, nisi quatenus causatur eius actio; nec igitur aliter causat calorem, nisi causat calefactionem terminatam ad calorem. Repugnat ergo, quod ponatur totum id, à quo agens denominatur causare terminum, & non ponatur denominatio causantis terminum. nam, vt alibi ex professio probabimus, repugnat ponit totum id, quod intrinsecè componit aliquem effectum formalem, & non ponit effectum formalem: hic autem effectus formalis, seu hac denominatio, qua hoc agens dicitur nunc causare hunc terminum; prouenit adæquatè ab hac actione terminata ad hunc terminum; ergo quoties intelligitur in rerum natura hæc eadem actio terminata ad hunc terminum, intelligetur hoc agens causare hunc terminum: sed licet terminus supponatur terminans aliam actionem, adhuc ponitur haec actio terminata ad hunc terminum; ergo ponitur totum id, à quo proueniebat formaliter illa denominatio, & per consequens hoc agens dicitur simpliciter producere, & causare hunc terminum.

61 Dices, causare hunc terminum non esse solum ponit hanc actionem terminatam ad illum effigium, terminum,

terminum, sed poni hanc actionem, & non supponi aliam terminatam ad eundem terminum: ex defectu ergo huius negationis, non daretur tunc illa denominatio, quamvis ponatur eadem actio.

sumus pri
genitor f
62 Sed contra hoc est primum, quia, si hoc verum esset, sequeretur B. Virginem non esse vere causam, & per consequens non esse genitricem Christi per illam secundam actionem, ut vidimus; quia tunc, licet ad eam actionem ipsius in filium, debet etiam illa negatio alterius actionis prioris, terminata ad eundem terminum: consequens autem non concedentem, cum quibus disputamus.

63 Secundo reificatur, quia causare terminum, non est praedicatum negativum, sed omnino positivum, quo dicitur hoc agens positivum producere, & dare esse positivum alii; ergo manentibus iisdem omnibus positivis, debet manere idem praedicatum positivum, productus, & causans terminum, licet desit aliqua negatio. nam per illam negationem non poterat positivum causari terminus: saltem loquendo positivum, & realiter verum erit, quod tam realiter & verè causatur terminus per illam secundam actionem ab agente, quam si esset illa sola sine consilio alterius actionis.

64 Dices iterum, hoc esse peculiare in causa meritoria, ut non dicatur mereri terminum, sed solam actionem, quando terminus supponitur iam existens per aliam actionem; quia primum, ut supra diximus, debet esse aliquid supra id, quod merens iam habet: cum ergo iam Christus habeat alii suam existentiam, non tamen habet secundam actionem terminatam ad eandem existentiam; poterit quidem mereri, tanquam primum, non suam existentiam, quam iam habet, sed secundam actionem, & dependentiam, quam nondum intelligitur habere.

Sed contra quia in primis hoc ipso argumento probatur, non potest mereri illam secundam actionem, eo quod repugnet mereri productionem termini, & non mereri terminum; neque enim aliter meretur Christus gratiam, que nobis datur, quam merendo, quod producatur in nobis illa gratia, seu merendo actionem Dei terminatam ad gratiam; nec potest non mereri gratiam si meretur, quod fiat gratia; ergo merendo secundam actionem, meretur in rigore terminum. Probatur consequentia, quia, qui agit physica secunda illa actione vere causat terminum, ut vidimus, ergo, qui meretur illam secundam actionem, vere causat meritorie, terminum, ille enim causat meritorie terminum, qui causat meritorie, quod alius producatur terminum, quia non potest aliquis mereri immediatè ipsum terminum, sed mediante actione, ita ut in immediatè solum mereatur actionem, qua fit terminus. Ceterum, quidquid sit de hoc, an ille dicatur mereri terminum; negari tamen non potest illum, qui meretur secundam actionem, concurrere aliquo modo ad ipsum terminum: nam sicut causa physica actionis non potest non denominari per ipsam causam terminin; ita, qui causat moraliter illam actionem, non potest non habere aliquem influxum in terminum; ille enim causando actionem, dicitur causare productionem termini. Ergo est causa, quod fiat terminus; ergo est causa, quod terminus accipiat esse; ergo dat aliquo-

modo esse termino, & per consequens aliquo modo causat terminum, nam causare, est dare esse & eo modo, quo aliquid dat esse, debet causare; sed Christus tunc causat moraliter, quod detur esse sue humanitati per secundam actionem; ergo causat moraliter ipsam humanitatem.

Nec obstat exemplum, quod pro se offerebat ille auctor de Patribus antiquis, qui meruerunt productionem Christi, merendo accelerationem ipsius, & tamen non dicuntur meruisse simpliciter incarnationem, vel existentiam Christi. Respondeatur enim in primis, si exemplum aliud probat, probaret etiam B. Virginem non esse causam sui Filii, ut vidimus. nam ante eius influxum supponebatur per se existens per aliam actionem. Deinde dicimus, Patres antiquos, si meruerunt accelerationem incarnationis, habuissent proculdubio causalitatem in ipsam incarnationem, ut probat argumentum factum, neque enim potuerunt causare actionem, quin causaret etiam terminum illius actionis. Non tamen dicuntur communiter meruisse simpliciter incarnationem, sed accelerationem; quia, ille solum dicitur mereri simpliciter incarnationem, qui meretur primam esse, quod incarnationem habuit in mente diuina, non, qui meretur extensionem, seu replicationem eiusdem incarnationis pro aliis temporibus. Sicut etiam in genere physico, illi causa simpliciter tribuitur effectus, quae illum primum introducit, non illi, quae postea pro aliquo tempore conferuat, licet negari non possit, causam etiam conseruatiam habere veram causalitatem, & influxum, non solum in actionem conseruatiam, sed etiam in terminum ipsius. Sic meus Pralatus dicitur causa simpliciter, quod ego legam in schola, non verò qui curam habet horologij, licet ipse fortale sit causa, quod lectio diutius protrahatur, & per consequens conferuet lectionem per aliquod tempus. Sic etiam si Medicus venit in urbem, ut adist Pontifici ægrotanti, & eo iam beneulente adhuc recreationis gratia maneat per unum diem, non dicetur simpliciter recreatio causa, quod ille fuerit Romæ, sed quod aliquantulum diutius fuerit. Sic etiam Patres antiqui non dicuntur simpliciter meruisse aduentum Filii Dei in mundum, seu, quod Christus fuerit in hoc modo; sed quod citius fuerit, quia nimirum ante illorum merita iam supponebatur Christus futurus in mundo, & iam præuidebatur primum esse Christi; ipsi autem fuerunt, quasi causa conferuantes, seu protrahentes aliquantulum illud esse à parte ante, ita ut inciperet aliquantulum prius secundum durationem, quare non dicuntur simpliciter meruisse Christum, sed extensionem Christi secundum durationem sicut causa conferuans extendit terminum ad aliud nouum tempus; sed tamen re vera, sicut causa conferuans habet veram causalitatem etiam in terminum, ita illi debuerunt habere aliquam causalitatem moralem in terminum, nempe in Christum.

Dices, ergo nec B. Virgo dicetur simpliciter in illa sententia produxit Christum, sed solum sua actione accelerasse existentiam Christi: nam sicut Patres non dicuntur meruisse Christum simpliciter, eo quod iam supponebatur primum esse Christi in præuisione Dei, & illi folam

64
Refutatur al-
latum exem-
plum ab He-
rice de Patri-
bus antiquis.

65
Instans.

lum obtinuerunt, quod illud esse extenderetur à parte ante ad aliquod tempus; ita ante actionem B. Virginis iam supponebatur in preuisione Dei primum esse Christi independenter ab ea actione, vt postea dicemus, & per conseq[ue]ns beata Virgo solum fecit, quod illud esse Christi inciperet antea, & extenderetur ad tempus anteriorius; ergo non dicetur simpliciter sua actione causalle Christum, sed extendisse cum ad aliud tempus.

66
Rei*ce*ntur.

Respondeatur negando sequelam. Ratio discriminis desumitur ex differentia causae physicae, & causae moralis, seu intentionalis, nam causa physica tunc dicitur causare effectum, quando causat primum esse physicum, quod habet re ipsa effectus, & primo ponit effectum in rerum natura. Sic B. Virgo causavit primum esse physicum, quod in ordine physico habuit Christus, & primo posuit Christum à parte rei: causa verò moralis tunc dicitur simpliciter causare effectum, quando causat primum esse ipsius effectus in esse intentionale: cum enim solum causat mouendo intelleualiter, illa dicitur causare effectum, quae primò ponit effectum in voluntate operantis; quando autem inuenit iam effectum positum in voluntate operantis; tunc non dicitur producere, sed conseruare, vel extende re effectum. Sic se habuerunt Patres antiqui, qui priusquam mouerent Deum suis meritis, inuenierunt iam Christum in voluntate Dei volitum, & decreatum; quare solum potuerunt concurre re ad extendendum illud esse Christi pro aliquo tempore anteriori, & ideo non dicuntur meruisse simpliciter Christum. Sicut in exemplo posito, si medicus venturus in urbem causa Pontificis, anticipet aduentum per unum diem causa amici, non dicetur simpliciter motus ab amico ad veniendum in urbem, quia aduentus iam erat in voluntate medici ante illud motuum. Causa autem physica tunc dicitur simpliciter causare effectum, quando non inuenit effectum physicè à parte rei, & ideo sub hac duplice confidatione B. Virgo diuersimode comparatur ad Christum. Nam quatenus fuit causa moralis per sua merita, non dicetur simpliciter causa Christi, sed accelerationis; quatenus verò fuit causa physica, dicitur causa simpliciter Christi. Quod idem de antiquis Patribus cum proportione dici potest, nam quatenus fuerunt etiam causa morales, non dicuntur meruisse Christum, sed accelerationem; quatenus vero habuerunt concursum physicum mediatum, dicitur causa simpliciter Christi progenitores, dicuntur simpliciter causa mediatæ Christi. Ceterum in rigore loquendo tam ipsi, quam beata Virgo causando moraliter accelerationem, habuerunt (vt dixi) eodem modo causalitatem in terminum actionis, scilicet in Christum, licet propter rationem suprà positam, non dicantur ut sic meruisse Christum simpliciter, & absolute, eo quod inuenierunt iam illum positum in decreto Dei, nec mouerent Deum ad illum primò ponendum, sed ad extendendam Christi durationem. Hoc tamen non tollit, quod si cuit causa conseruans, licet non tribuatur illi ita simpliciter effectus, ac tribuitur generanti; adhuc tamen habet veram prioritatem respectu rei conseruata: ita causa moralis merens

conseruationem, vel extensionem eiusdem termini ad aliud tempus, licet ipsa, non dicatur mereri substantiam rei, adhuc in rigore habeat eandem prioritatem, quam habet causa moralis merens primum esse eiusdem termini.

Instabis tamen adhuc, quia iuxta hanc doctrinam beata Virgo concurrens per secundam actionem ad generationem Christi, quem iam inueniret productum per primam, non dicetur simpliciter causa Christi; diximus enim, in ordine physico illam solum dici simpliciter causam rei, qua non inuenit rem positam physicè à parte rei in hoc casu beata Virgo iam inuenit Christum physicè à parte rei antequam ad illum concurrit; ergo non dicetur simpliciter causare Christum.

Respondeo, hanc obiectiōnem probare nostrum intentum, scilicet non benè constitui illas duas actiones in eodem instanti reali cum successione naturæ inter illas, nam qui agit per secundam, non dicitur simpliciter causare terminum; & tamen B. Virgo supponitur ita concurrens, vt verè, & simpliciter dicatur causa filii, & generalis filium, sicut cetera matres; & quidem licet detur posse vnum terminum produci simul per duas actiones adæquatas, & totales à duplice agente totali, (quod non caret difficultate) ceterum ponere illas duas actiones cum ordine naturæ inter se, ita ut vna sit prior natura, quæ altera, videtur omnino repugnans, quia iam idem terminus esset prior se ipso, vt vidimus. Quare ego nullo modo admitto illum casum possibilem: eo autem casu posito videtur ex uno capite sequi B. Virginem concurrentem per illam secundam actionem non dicendam causam simpliciter filii, quia inimicorum iam inueniret illum positum in rerum natura, & per con sequens non generare illum, quia generatio non supponit id, quod generatur: illa autem actio supponit Christum. Ex alio tamen capite sequitur, etiam per illam actionem B. Virginem dicendam causam simpliciter, & generare filium, quia reuera illa actio non est conseruatio, nam conseruatio supponit terminum existit pro duratione reali antecedenti; ergo esset prima productio: prima, inquam, non prioritate naturæ, sed temporis, quatenus nullam supponeret priorem tempore: omnis autem actio, quæ non est conseruatio, dicitur productio: vnde ij qui ponerent illum duplum actionem, loquerentur proculdubio hoc modo, & ad obiectiōnem responderent, illud agens in ordine physico dici simpliciter cauare terminum, qui non inuenit terminum positum tempore, vel instanti præcedenti, nam, licet inueniat illum positum pro priori naturæ, id non tollit quod existentia, quam dat termino sit simpliciter prima; cùm sit existentia pro primo instanti reali sue durationis: causa autem quæ dat primum esse rei, dicitur simpliciter illum producere, & causare.

Obiicit secundò idem auctor ibidem contra illam nostram rationem aliud exemplum Christi, qui meruit suam secundam præsentiam, qua ipse positus fuit sacramentaliter sub speciebus panis; meruit ergo, quod ipse existeret per secundam præsentiam in secundo spatio, non tamen dicitur mereri suam existentiam, sed ex

stet

sentiam in illo spatio; ergo similiter licet merentur secundam actionem ad suam existentiam terminatam, non ideo dicitur mereri suam existentiam, sed solum mereri, quod existat per secundam actionem?

Respondetur facile, exemplum esse longe diuersum, nam qui causat etiam physicè ubicacionem, nullo modo causat existentiam corporis ubicatio non sit ipsum fieri corporis, sed alius terminus diuersus, sicut calor, aut frigus; quare, sicut qui causat calorem vel frigus, facit quod corpus existat calidum, vel frigidum, non tamen, quod corpus existat; ita, qui producit ubicacionem, facit, quod corpus existat hic vel illic; non tamen, quod existat. At vero actio est ipsum fieri sui termini; quare repugnat, quod ego sim causa actionis, qua sit Petrus, quin eo ipso sim causa, quod Petrus fiat, & per consequens sim causa, quod Petrus accipiat esse, quia fieri est accipere esse; unde etiam sim causa aliquo modo Petri, quia causare Petrum, est facere, quod Petrus habeat esse, ut supra vidimus: qui autem causat actionem, facit, quod Petrus habeat esse per illam actionem; ergo aliquo modo concurrit ad ipsum esse Petri, & non solum ad esse actionis.

69 Hoc eodem argumento probauit olim in materia de Eucharistia non posse corpus Christi existens per actionem; qua conseruatur a solo Deo, habere secundam actionem, qua idem corpus Christi producat seipsum in sacramento Eucharistie, nec etiam posse tunc causare moraliter illam secundam actionem, quia iam idem corpus Christi esset causa sui ipsius in eodem instanti reali, & praecedet seipsum vera prioritate. Hanc nostram rationem alij Theologi, qui postea de eodem puncto tractarunt, approbarunt quidem quod causalitatem physicam; quia inter causam physicam, & effectum, debet esse omnino distinctione realis; quod causam vero moralern non consentiunt, quia negari non potest, quod aliquis possit esse causa moralis sui ipsius; nimirum Petrus nunc existens potest petere a Deo conseruationem sui crastinam; ergo idem Petrus causa moralis sive conseruationis, & per consequens causa moralis sui ipsius; cur ergo non posset etiam nunc impetrare a Deo secundam actionem terminatam ad sui existentiam, sicut potest impetrare a Deo sine inconvenienti actionem crastinam terminatam ad se ipsum? Et sic itaque dicunt, Christum potuisse moraliter causare secundam actionem, qua produceretur eius substantia in Eucharistia.

70 Pro nunc omitimus id, quod pertinet ad productionem substantiam corporis Christi in Eucharistie, de hoc enim dicemus in suo tractatu. Nunc solum dicimus, discrimen illud inter causam moralern, & physicam, non videri verum; nec exemplum, quod affertur de conseruatione crastina, quam potest Petrus hodie mereri aliquid conducere; in modo posse idem exemplum contra eius auctores retorqueri. nam licet physicè non posset aliquis nunc existens producere suam conseruationem crastinam, potest tamen nunc physicè disponere ad suam conseruationem crastinam, nimirum cibo, vel potu, aut medicina aliqua, producendo in se tale temporementum physicum, quo physicè protrahatur in

longum eius vita; hinc tamen non licet arguere, quod possit aliquis nunc physicè concurrere dispositiu ad suam productionem praesentem, vel ad conseruationem, qua nunc conseruatur; ergo licet aliquis possit nunc mereri suam conseruationem crastinam, non licet colligere, quod possit etiam nunc mereri suam productionem, vel conseruationem praesentem, & esse nunc causa moralis sui ipsius. Probo consequiam, quia sicut tu ex eo, quod possit aliquis nunc mereri suam conseruationem crastinam; colligis, non requiri distinctionem inter causam moralern, & effectum, atque adeò posse idem causare seipsum etiam pro eodem instanti; sic ex eo, quod possit aliquis hodie existens causare dispositiu suam conseruationem crastinam, colligo ego, non requiri distinctionem inter causam dispositiu, & effectum; ergo inde etiam potest colligi, quod possit aliqua causa nunc dispositiu concurrere ad suam productionem, aut conseruationem praesentem. Vel si hic non valet ille modus arguendi, nec etiam valebit in primo causa de causalitate morali.

71 Idem argumentum fieri potest in causa physica mediatu, non enim repugnat saltem diuinitus quod aliquis sit causa physica mediatu sui ipsius, v. g. quod Petrus nunc generet filium, à quo post aliquot annos idem Petrus iam mortuus reproducat, in quo casu Petrus dicetur causa mediatu sui ipsius; & tamen hi auctores non concedunt posse in eodem instanti reali aliquem esse causam mediatam physicam sui ipsius, ita ut accipiat nunc esse ab eo, cui nunc physicè dat esse; ergo repugnantia non prouenit præcisè ex distinctione requisita inter causam, & effectum ut cunque, (nam idem potest esse causa mediatu sui ipsius sed ex distinctione requisita inter causam, & effectum praesentem, quando causa operatur, ut existens: dico, quando operatur ut existens, ut excludat causam finalem, & exemplare, & alias similes, quæ non sunt rigorosæ cause, nec causant prout existentes, sed prout possibiles; ut vero causa illa, quæ operatur, ut nunc existens, non potest nunc habere causalitatem mediatam, vel immediatam respectu sui ipsius.

72 Rationem autem huius repugnantie omnes debemus reducere ad prioritatem, quam debet habere causa illa, quæ prout existens nunc causat aliquem effectum; nam eo ipso, quod intelligitur nunc existens, antequam intelligatur effectus, non potest vel modo mediatu, vel immediatè, physicè, vel moraliter accipere, nunc idem esse ab eodem effectu, quia lequeretur esse priorem, & non esse priorem suo effectu: esse quidem priorem, quia omnis causa realis est prior effectu, quatenus intelligitur existens nondum intellectu effectus; deinde sequitur, non esse priorem; quia prioritas hæc causalitatis non solum dicit, quod hoc intelligatur independenter ab illo, sed quod illud non possit intelligi sine hoc, nec independenter ab hoc. nam Angelus intelligitur independenter à materia prima, & tamen non habet hanc prioritatem respectu materie prima, quia nimirum materia prima non debet intelligi dependenter ab Angelo, sed potest etiam intelligi sine illo, & dum materia non habet posterioritatem, Angelus non potest habere prioritatem; utrumque ergo requiritur

156 IV De mysterio Incarnationis,

quiritur ad prioritatem naturae, quod scilicet istud possit intelligi existens sine illo: non vero est contra illud sine isto. In casu autem posito, si Petrus, v.g. dependet ab aliquo effectu, quem causat in eodem instanti; ille effectus est vera causa Petri, & per consequens est prior naturalis illo; ergo posset intelligi independenter a Petro; ergo non est posterior Petro, & per consequens Petrus non est prior natura illo effectu, quia ubi non est posterioritas ex parte effectus, non potest esse prioritas ex parte causa, ut vidimus: sequeretur ergo, Petrum esse priorem, & non esse priorem illo effectu, a quo pro eodem instanti acciperet esse.

73
Euseb.
Dices, ponamus Petrum, & Paulum singulos productos a Deo singulis actionibus aequalitatis; tunc singuli pro eo signo concipiuntur existentes independenter alter ab altero; pro posteriori autem signo Deus assumat Petrum ad causandum Paulum per secundam actionem aequalitatis, & Paulum ad causandum similiter Petrum per aliam actionem aequalitatis, tunc quilibet illorum prout productus per primam actionem intelligitur prior altero, prout productus per secundam actionem, & hoc modo cessant omnia inconvenientia: praeferim, si singuli concurrent solum ut causae morales ad merendam secundam actionem, prout hi auctores volunt, concurrent Christum ad actionem Eucharisticam terminatam ad existentiam sui corporis.

74
Præcladatur.
Respondeatur in primis hoc non solum probare de causalitate morali, sed etiam de physica; si enim semel intelligitur causa moralis causans secundum existentiam, quam nunc habet, aliquem effectum, a quo eadem existentia nunc causetur, poterit etiam intelligi de causa physica, quia causa etiam moralis taliter causans habet veram prioritatem independenter ab effectu; Christus v.g. merens secundam actionem, pro eodem instanti terminatam ad suam existentiam intelligitur existens independenter a voluntate præmiantis, quia Deus vult dare illi eam secundam actionem, cum moueat Deum ad habendam eam voluntatem, & rursus illa voluntas, cum sit causa eiusdem Christi per secundam actionem debet intelligi existens independenter a Christo, qui est eius effectus: hoc autem non potest contingere, quia voluntas illa dependet a Christo merente illam, & præuolo ut existente; ergo non potest intelligi illa voluntas existens independenter a Christo: vides itaque, eandem difficultatem esse, quod hoc in causa morali, & in causa physica; ergo cum hi auctores concedant, non posse aliquam causam physicanam concurrent ad secundam actionem respectu sui, deberent id etiam dicere de causa morali.

75
Respondeatur
objectioni.
Nunc ad objectionem factam dicimus, repugnare, illum, qui pro priori natura supponitur existens dependenter a causa aequalitatis; existere rursus pro signo posteriori, per aliam secundam actionem dependenter a suo effectu; quia existere per illam secundam actionem, est accipere esse ab illa alia causa: nemo autem potest accipere id, quod tunc iam supponitur habere; nam sicut in moralibus non potest aliquis accipere validem rem suam ab alio; quia id, quod meum est magis meum esse non potest, vt traditur in l. neque pignus 46. ff. de regulis iuris

sic in physicis non intelligitur, quomodo possim ego accipere ab aliquo id, quod iam nunc supponor habere, possum quidem ego id, quod nunc habeo, accipere ab alio in craftinum, & erit contractus validus, vt notat ibi glossa, & habetur in aliis iuribus; ceterum accipere illud pro tempore praesenti non possum: qui enim nihil plus habet quam antea habebat, nihil prorsus accepit, & qui me ditionem non reddit, nihil mihi debet. Denique ex illo casu sequeretur, Petrum esse priorem fe ipso, quia Petrus est causa Pauli, ergo est prior natura. Paulo, hoc est, independenter a Paulo, & ab omnibus qui a Paulo penderent: sed Petrus ipse dependet etiam a Paulo, vt supponitur; ergo Petrus est prior fe ipso, & posset intelligi existens sine fe ipso; in hoc enim consistet illa prioritas natura.

Dices, est independentis a seipso prout terminante actionem Pauli.

Sed contra, quia Paulus (vt diximus) non solum est causa actionis, sed termini etiam, qui est ipse Petrus; ergo Paulus est prior, seu independentis ab actione sua, & a termino, nempe a Petro; ergo Petrus debet etiam esse independenter a Paulo, & ab omnibus, qui a Paulo penderent, inter quae numeratur ipse Petrus, ergo debet esse independentis a se ipso, hoc est poterit intelligi sine ipso, quod ex terminis repugnat: Confit ergo ex dictis, illam primam rationem, quia impugnauimus illam existentiam, & duplum actionem, ex eo, quod Christus diceretur causa sui ipsius, non esse leuem, sed solidam, & fundatam in principiis communiter receptis, & in doctrina communis de dependentia, & prioritate inter causas, & effectus.

Illa ergo existentiam omisita, ipse P. Heriz ybi 76
supradicte num. 44. & 45. paululum tandem ab ea Hinc
dilectis: dicit enim Christi humanitatem productam fuisse in primo instanti ex vi duplicitis
decreti diuini executi, quorum uno Deus voluit subire munus causæ primæ, & secundæ; al-
tero autem voluit subire munus causæ primæ, si-
nendo B. Virginem concurrere ut causam secun-
dam: horum quolibet erat decretum sufficiens,
& adaequatum ad existentiam Christi: sed non
ideo ponit duas actiones intrinsecas in Christo,
exstimat enim probabile, quod actio Dei sit in
Deo actiæ; quare ipsum decretum diuinum erit
actio virtualiter transiens. Hinc sit, Christum
primo instanti habuisse suum esse independenter
a B. Virginem ex vi illius decreti, quo Deus voluit
concurgere ut causa prima, & secunda, atque
ad eum Christum ut sic existentem potuisse me-
reri gratiam suis progenitoribus, qui mererentur
secundum Dei decretum concurrendi cum
B. Virginem ut causa secunda. Ceterum, in re-
liquo vita tempore dicit, conferuatum fuisse
Christum non per duplex, sed per unicum
Dei decretum, quo Deus volebat Christum
conferuare, tum propter existentiam causarum secundarum, a quibus primæ fuerat pro-
ductus, & exigebant, conferuari illum effectum
a Deo; tum etiam independenter ab ea existentia
causarum secundarum, unde ex vi huius de-
creti conferuabatur etiam, quando causæ natu-
rales id non exigebant, vt in ieiunio illo qua-
draginta dierum, & in aliis temporibus supra
existentiam naturæ.

Hic

Hic modus dicendi multis de causis videtur mihi difficilis, & obscurus.

77. *Bonitatem
actiones dif-
ficiens, & ob-
scures
proba-*

Primo, quia supponit actionem, qua Deus producit, aut conferuat aliquem terminum, non esse aliquid extra Deum. Cuius oppositum mihi verisimilium est, quia, vt suo loco latius probabo, duratio rei permanentis debet esse aliquis modus successivus intrinsecus rei duranti indistinctus ab actione, qua illa res producitur, & conferatur, atque ideo ipsamet conferuatio debet esse modus successivus; nam per ipsammet conservationem, quatenus conferuatio est, intelligitur iam res durare, seu accipere esse continuatum, & perseverans post primum instantem, ergo iam intelligitur durans extra primum instantem absque alio modo superaddito ergo antecedenter ad omnem aliud modum, & formaliter per ipsammet conservationem durat: alioquin conferuatio vt conservatio non esset formaliter libera, quia actio ipsa, propterea praeceps natura illum modum durationis, non est, conferuatio, nec additum aliquid nouum, ratione cuius habeat maiorem lundabilitatem; ipse autem modus durationis, qui pro posteriori natura subsequitur, non est formaliter liber, sed resultans necessariò ab entitate rei: debemus ergo fateri, ipsammet actionem per suam entitatem esse successivam, & ab illa absque ullo modo denominari rem conferuatam hæc sufficiat indicare pro p. nunc alibi ex professo probanda: ex hoc ergo capite redditur iam difficilis ille modus explicandi, qui supponit actionem Dei ad extra non esse aliquem modum tenentem se extrinsecè ex parte Dei.

78. *Difficilis
mitia*

Secundò difficile mihi est in prædicto auctore, quomodo loquatur cohærenter ad sua principia de libertate Dei, quæ posuerat *disput. 17. num. 1. & sequentibus*, vbi dixerat, volitionem liberam Dei ad obiectum creatum debere semper terminari per actionem aliquam creatam, quæ in se diversa sit entitatiæ pro diuersitate finis, quem Deus intendit, nam sine hac variatione entitatiæ actionis, non potest intelligi, quomodo Deus dicatur nunc velle hunc terminum propter talem finem, quem potuit velle propter aliud, nisi ponatur intra Deum variatio aliqua realis intrinseca, quod dici non potest. Cum hac ergo doctrina non video quomodo stet, Deum creantem Angelum non producere illum per actionem aliquam, quæ sit extra Deum: nam Deus potuit creare hunc Angelum ex alio fine, & tunc esset idem Deus, & idem Angelus. ergo creari nunc ex tali fine petit variationem aliquam realem saltem in actione, quæ sit Angelus. Quod argumentum applicari potest ad rem præsentem, nam humanitas Christi potuit produci à Deo non concurrens vt causa secunda, sed solum per vicum decretum, & vt causa prima concurrens cum B. Virgine; tunc autem esset idem terminus productus; ergo vt modo dicatur Deus velle illum terminum producere etiam vt causa secunda, debet interuenire aliqua variatio saltem in actione, quæ Deus producat taliter illum terminum, & per consequens cohærenter ad sua principia debet ponere actionem medianam, quæ Deus producat illam humanitatem, & quæ sit intrinseca ipsi humanitati.

Tertiò, id quid sit de hoc, eadem difficultas manet in his duobus decretis, quæ esset in duas.

Card. de Lugo de Incarnatione.

bus actionibus; nam sicut illarum actionum una deberet esse prior altera, & per consequens terminus existens ex vi unius esset prior, & causa secunda actionis, & per consequens sui ipsius, vt supra probauimus: ita se haberent illa duo decreta, non enim esset prius altero, si quidem Christus vt existens ex vi unius mereretur, & impetraret secundum decretum, atque ideo sequuntur eadem inconvenientia de mutua prioritate, & de causalitate, quam Christus haberet respectu sui ipsius, & reliqua, quæ supra latè probauimus contra sententiam præcedentem.

Quarto non video, quomodo, consequenter loquendo, neget duplum conservationem, seu duplex aliud decretum diuinum reliquo tempore vita Christi, sicut ponit in primo instanti duas actiones, vel duo decreta ad primam productionem. Ratio enim, quæ mouet hunc auctorem ad ponenda illa duo decreta in primo instanti est, vt Christus intelligatur sufficienter existens ex vi prioris decreti independenter à suis progenitoribus & vt sic possit illis impetrare gratiam ad mendam actionem, qua eundem Christum producant. Hæc autem ratio aquæ militat in reliquo vita tempore; nam Christus non solum per meritum primi instantis, sed per merita totius vita, & mortis meruit suis progenitoribus illam gratiam, vt contendat omnino hic auctor illo n. 45. ergo quando postea orabat, v. g. debet intelligi tunc existens independenter à suis progenitoribus, vt posset ex oratione illis mereri gratiam ad eum generandum; debuit ergo tunc etiam terminare duplum actionem, vel duplex decretum conservationum: nam si erat unum, illud certè non erat omnino independenter à beata Virgine, quia de facto conservabatur Christus à Deo secundum exigentiam primæ productionis, qua fuerat producens à causa secunda; vt tandem facetur ille auctor *ditto n. 45. in fine*; ergo Christus prout conferuatus per illud decretum, non intelligebatur conferuari independenter à B. Virgine, & per consequens vt sic conferuatus non poterat mereri independentem ab illa, quia iam præintelligebatur cum illa dependentia: vel si prout sic terminans illud decretum potuit adhuc mereri eam dependentiam, quam supponit, & inualuit illud decretum, idem potuisse dici de primo instanti conceptionis, & non multiplicare decreta pro illo primo instanti.

Dices, ideo ponit vicum decretum in conservatione, quia dependebat à solo Deo, licet Deus *Euafio.*

81

Excluditur.

attendat etiam ad exigentiam primæ productionis à causa secunda, vt velit conferuare Christum. Ita videtur respondere ille auctor ibi. Sed impugnatur ex dictis, quia licet sit solus Deus, qui conferuat, Christus tamen debet præintelligi conferuatus à Deo independenter à suis progenitoribus, vt meretur conferuari ab eisdem: non potest autem eodem instanti reali præintelligi conferuatus independenter ab illis, si solum terminat vicam conservationem, & hæc est vere in sua entitate dependens ab illis, & propter eorum exigentiam; nam eadēm conservatione non potest præintelligi pro aliquo priori reali ante seipsum.

Dices, per illud decretum velle Deum utrumque, vult enim conferuare Christum propter exigentiam cause secunda & independenter

82

Alia causa.

O etiam

etiam ab eius exigētia, hoc est, quamvis non existat id causa secunda; quare poterit Christus praetelligi, prout conseruatur per illud decretum independenter à causa secunda, &c. ut sic mereri, quod fuerit productus à causa secunda.

Refellitur.

Sed contra, quia decretum simplex realiter, licet possimus in illo concipere duas formalitates, non tamen potest ita diuidi, ut una formalitas intelligatur pro priori natura, vel causalitatis ante aliam, ut dicebam, quia prioritas naturae debet versari inter ea, quae realiter, vel ex natura rei differunt; ergo Christus ut ex vi illius decreti conseruatur independenter à causa secunda, non potest præ intelligi pro aliquo signo causalitatis, ad hoc, ut tunc mereatur fuisse productus ab eadem causa secunda. Probatur consequentia, quia hoc est mereri conseruari nunc propter exigentiam causæ secundæ, à qua fuit productus; ergo est mereri secundam formalitatem eiusdem decreti, quæ est propter exigentiam primæ productionis à causa secundæ; quod tamen repugnat, cum illa secunda formalitas solùm ratione nostra differat à prima formalitate. Porro quod mereri fuisse productum à B. Virginè, sit mereri conseruari nunc propter eius exigentiam, facile constabit ex ipsius terminis, nam qui meretur secundam rei productionem, meretur implicitè ea, quæ necessariò consequuntur ex illa; ergo quatenus Christus nunc meretur fuisse genitum à Virginè, meretur, quod illa generatio exigat conseruari à Deo tempore præsenti; ergo meretur, quod Deus eum terminum nunc conseruet propter exigentiam illius primæ generationis; ergo meretur hanc conseruationem fieri cum respectu ad illam primam generationem: si ergo Christus prout conseruatur per hanc conseruationem independenter à causa secunda, meretur nunc fuisse conceptum ex Virginè, meretur etiam, quod eius conseruatio, habeat nunc respectum ad exigentiam illius primæ generationis, & per consequens prout intelligitur terminans unam formalitatem huius conseruationis, meretur alteram eiusdem conseruationis formalitatem, quod omnino repugnat, ut vidimus.

SECTIO VII.

Probabilior solutio difficultatis.

83
Facilior diffi-
cultatis solu-
tio.

Facilius dici potest, Christum præuisum fuisse tempore passionis cum suo merito, saltem cum aliquo actu efficaci acceptante ex se mortem à Patre inunctam, si à Iudæis inferatur, & per hoc meruisse gratiam progenitoribus, & Virginem, & forsan existentia ipsius Virginis postea verò Patres, & B. Virgo præminent mereri fieri Christi progenitores: non enim repugnat id, quod nunc est causa, esse postea pro alio tempore effectum respectu eiusdem, dummodo non detur mutua dependentia pro eodem instanti, v.g. habitus charitatis, qui in primo instanti pendet ab actu dilectionis saltem moraliter, in secundo potest concurrere ad conseruandum actum iuxta communem sententiam.

84
Eiusdem.

Dices, bene potest id, quod antea erat effectus, concurrere postea ad conseruationem sua causæ, ut in exemplo posito; non tamen potest id, quod antea fuit effectus, concurrere modò ad primam

productionem sua causæ; v.g. habitus charitatis, qui pro primo instanti pendet ab actu, licet postea secundo instanti conseruare eundem actum; non tamen potest in secundo instanti efficiere, quod actu productus fuerit in primo instanti, quia hoc iam esset causare se ipsum etiam pro secundo instanti. nam licet pro secundo instanti non pendaat ab conseruatione actus, & ideo possit concurrere ad eius conseruationem tanquam ad aliquid posterius, pendat tamen mediatae à prima productione actus, ideo enim conseruatur habitus in secundo instanti quia productus fuit in primo, & ideo productus fuit in primo, quia extitit actus dilectionis; ergo etiam in secundo instanti pendet mediatae ab existentia actus in primo instanti, ergo habitus in secundo instanti non potest causare existentiam actus pro primo instanti. Similiter ergo in præsenti, licet Christus tempore passionis non pendaat ab existentia, & meritis, quæ tunc habeat Virgo, & ideo possit pro eo tempore esse causa moralis existentia, & gratia, quam Virgo tunc habeat, pendaat tamen taliter mediatae ab existentia, & gratia, quam habuit Virgo ante Incarnationem, nam ideo conseruatur nunc Christus, quia antea fuit conceputus, & ideo fuit antea conceptus per te, quia Virgo meruit illam conceptionem; ergo Christus tempore passionis non potest mereri gratiam, quam Virgo habuit ante incarnationem, quia est mereri mediatae conseruationem sui ipsius.

Respondeo, pro tempore passionis non habuisse Christum dependentiam etiam mediatae à Virgine, nec ab eius influxu, non enim conseruatur Deus tunc eam humanitatem, eo quod fuisse antea productum, vel conceptum in utero Virginis, sed independenter ab eius conceptione. Imo verisimile est, conseruationem illam pro eo tempore fuisse ultra naturæ leges, quia tanta fuit tristitia Christi in horto, ut nisi diuinitus conseruatur, consumptus fuisse præ animi dolore, nam in hoc sensu accipiunt aliqui illa Christi verba; *tristis est anima mea usque ad mortem*; id est tristitia sufficienti ad causandam mortem, ut exponit notus Salmeron ibi. Quare conseruatio Christi pro tempore sequenti posita fuit independenter ab eo, quod antea extisset, & per consequens eius merita præuisa pro eo tempore nullo modo dependent ab existentia, vel gratia B. Virginis.

85
Instantia.

Vegetus aliquis, quia licet possit hoc asseri de conseruatione humanitatis Christi, prout terminatur ad unionem animæ rationalis cum materia, non tamen de conseruatione unionis ipsarum partium materiae inter se; hæ enim sicut per continuam nutritionem fuerant additæ præcedentibus, ita postea conseruantur unitæ, attendendo ad priorem unionem; neque hæc vno dissolui poterat ex tristitia, vel morte, quia eadem continuatio materiae perseveraret naturaliter aliquo tempore post mortem; ergo iam Christus secundum aliquam partem pendebat tunc à causis præcedentibus saltem mediatae, nam ideo habebat illam materiam cōtinuam, quia per nutritiōnem acquisierat eas partes; & ideo eas acquisierat, quia in utero Virginis accepérat potentiam nutritiū; ergo de primo ad ultimum continuatio cōseruationis Christi, quo ad aliquam partem pendebat etiam pro tunc saltem mediatae meritis tunc habitus, quia Christus nūc operans inclut debat.

debatur talem numero humanitatem constantem ex tali forma, & ex tali materia continua.

87 Responderi adhuc potest, conseruationem illam etiam quoad continuitatem materiae praeuideri pro illo tempore independenter à nutritione, & generatione præterita: Deus enim primò decreuit Christum tunc existentem, & conseruari per influxum physicum à Deo ipso independenter ab omni generatione, vel nutritione præterita; potest ex illis meritis præuisis dedit gratiam Virgini ut mereretur conceptionem filij, & per consequens, ut ille, qui iam fuerat præuisus vir, esset prius puer, & paulatim adolesceret, & acquereret maceriam, cum qua futurus erat tempore passionis; ceterum adueniente tempore passionis iam conseruaretur Christus ex vi prioris decreti independenter à priori pueritia, & adolescentia.

Dices, ergo non conseruaretur tunc naturaliter, sed supernaturalter etiam quoad illam partem.

Nego sequelam, quia non conseruabatur illa materia continua contra exigentiam nature, & cularum secundarum; licet in ipsius conseruatione non attenderet Deus ad exigentiam causarum secundarum præcedentium; sicut etiam conseruatio Adami non fuit supernaturalis, quia licet non fuerit ex exigentia nutritionis, & vel adolescentia præcedens; non fuit tamen contra aliquam exigentiam causarum naturalium: neq; esset supernaturalis creatio virginis hominum, sicut non fuit supernaturalis creatio vniuersi; & quidem facilius est, Deum conseruare tunc materiam Christi continua independenter à nutritione præterita, quam ponere duas actiones adæquatas ad conseruationem, vel generationem Christi.

Contra hoc in primis arguit Lorca, primò quia in individuatio effectuum sumitur per ordinem ad suas causas; ergo hæc numero humanitas Christi in individuatio per ordinem ad causas, quas habuit; ergo non potuit mereri mediæ, vel immediate procedere ex talibus causis.

Respondeo negando antecedens, de quo egli in Metaph. vbi dixi, hunc numero effectum potuisse naturaliter produci ab aliis causis, si Deus dederit concursum illis, sicut istis ad eundem effectum.

Arguit secundò, quia, qui mereretur aliquam actionem, meretur, ponì à parte rei terminum illius actionis; actio enim non est nisi positio termini; ergo si B. Virgo meruit productionem Christi, meruit ponì Christum à parte rei; ergo meruit Incarnationem non solum quoad circumstantiam, sed quoad ipsam substantiam.

Respondeo, iuxta id, quod supra dictum est, negando antecedens vniuersaliter sumptum, iam enim explicimus, quomodo causa moralis tunc solum dicatur simpliciter causa rei, quando non inuenit illam existentem iam in præuisione illius, apud quem meretur, vbi etiam explicimus differentiam qua est, quoad hoc, inter causam moralis, & physicam.

Tertio oblici posset Bernard. hom. 4 super Missus est, vbi Virginem hortatur, ut contentiat Angelo, his verbis: *Hoc totus mundus tui genibus prouulnus expellat. Non immerito, quando ex ore tuo pender consolatio miseriorum, redempcio captivorum, liberatio damnatorum, salus denique vniuersorum filiorum Adam totus generis tui.* Vbi videtur Bernardus ponere redemptionem

Card. de Lugo de Incarnat.

nostram pendetem à conceptione Christi in utero Virginis; ergo non fuit prius viva independenter à Virgine.

Respondeo, Bernardum debere accipi de nostra redemptione completa, & ad quæ sumpta, hac enim non solum per ineritum mortis acceptate, sed per merita infantie, & totius vita obtenta fuit: hoc autem non tollit, quod vni, vel alteri meruerit Christus aliquam gratiam, & auxilium per meritum determinatum habitum tempore passionis ante præuisa alia merita, ut Virgo, & aliqui alii potuerint mereri fieri Christi progenitores.

Quartò oblici potest, quia ante merita B. Virginis solum præuidebatur Christus futurus tempore passionis, v. g. ergo ex meritis Virginis factum est, quod Christus existeret illo tempore antecedet; ergo non solum, quod esset talis actio, sed quod esset Christus toto illo tempore meruit Virgo; ex quo rursus sit, Christum per merita sua passionis meruisse saltem mediæ existentiæ Incarnationis pro tempore antecedentis. Ergo, quando primum humanitas Christi accepit vniuionem, non accepit illam gratis, sed ex meritis postea futuris. Consequens autem videtur contra Aug. de prædestinazione Sanctorum c. 15. supra allegatum, s. 1. i. qui sepe negat Christi humanitatē accepisse ex meritis gratiam vniuionis & concludit his verbis: *admodum gratia fit ab initio fidei sua homo quicunque Christianus, qua gratia initio homo ille factus est Christus. Sed nullus homo accepit primum donum gratiae ex meritis; ergo nec Christi humanitas accepit vniuionem ex meritis in prima productione.*

Respondeo, hoc idem argumentum procedere contra omnes, qui fatentur Virginem, & patres meruisse accelerationem Incarnationis; tunc enim meruisse existentiæ Christi pro toto eo tempore, pro quo meruerunt accelerari hoc mysterium. Sicut ergo illud non sufficeret, ut diceretur meruisse Incarnationem simpliciter, neque ut dicamus, Incarnationem absolute factam fuisse ex meritis, sed solum secundum quid scilicet, quod fieret cito, quod abbreviaretur, &c. sic etiam in nostra sententia Virgo non dicitur meruisse simpliciter existentiam Christi, sed quod existeret prius ex suppositione, quod exiturus erat. Item idem Christus non dicitur accepisse vniuionem ex meritis, sed solum accepisse ex meritis, quod vno datur cito & pro aliquo tempore antecedentis, in quo nullum est inconueniens. nam tota hæc est gratia radicaliter, quatenus fundatur in collatione eiusdem vniuionis iam præuisa pro alio tempore omnino gratis, & independenter ab omni merito, in quo conuenit Christus cum quolibet alio iusto; in utroque enim debet præuideri aliqua gratia prima in præuisione Dei, que omnino sit fine meritis præuisis. Sic respondi olim huic Augustini testimonio, quod mihi obieceraam contra hunc dicendi modum. Verum nec solutio, nec modus dicendi placuit P. Herice vbi suprà dicta diff. 29. in 1. p. n. 42. vbi tacito nomine hanc meam doctrinam tribus argumentis impugnat. Primum ex prædicto testimonio Augustini, in quo dicit, exp̄resse negari accepisse Christum ex viliis meritis illud esse in primo instanti suę conceptionis. Ceterum ille auctor nihil respondet ad instantiam, quam nos adduxeramus de antiquis Patribus, qui dicuntur meruisse accelerationem Incarnationis, & per consequens meruerant, quod Incarnationis fieret ante illud tempus, pro quo iam præuideba-

91
Dilectio
August.

92
Dilectio

cur, vel pro quo fuisset independenter ab eorum meritis, & tamen non dicuntur meruisse Incarnationem, nec humanitas dicitur, accepisse uniuersum ex meritis suis, licet reuerata meruerit media te illam anticipationem, & per consequens meruerit illam accipere illo instanti, quo primum facta fuit; omnes ergo illi, qui cōcēdunt antiquis Patribus meritum accelerationis, tenent eodem modo explicare Augustinum, ut loquatur scilicet de existentia Christi secundum substantiam, hoc est, de illa, quae nullam aliam supponeret in prætulione Dei; nam reliqua omnia magis dicuntur extensio, vel conseruatio eiusdem gratiae, quā in incarnatione simpliciter, & absolute.

93 *Confirmatur primus.*
Confirmari autem potest hac interpretatio primi, quia Aug. ibi non solum viderit loqui de facto, sed etiam de possibili; assert enim exemplum prædestinationis Christi, ut probet primam gratiam, seu prædestinationem nostram non posse esse ex meritis nostris, sicut nec prædestinationis Christi potuit esse ex meritis Christi, sed debuit esse omnino gratis. At ille auctor non negabit loquendo de possibili, potuisse Deum prius decernere Christum pro tempore posteriori, & postea ex illis meritis prætulisse anticipare eius existentiam pro aliquo tempore anteriori, sicut propter ea merita posteriora dedit gratiam Patribus in tempore antecedenti; ergo Aug. non curabat de existentia Incarnationis secundum ordinem temporis, sed secundum prætulitionem, & hanc volebat debuisse esse omnino gratis, nec potuisse esse ex meritis, sicut nec prima prædestinationis nostra ad gratiam efficacem potuit esse ex meritis nostris.

94 *Confirmatur secundus.*
Confirmatur secundus, quia Aug. non solum loquitur ibi de Incarnatione vīcūnque sed de actione, qua Christus ex Virgine matre natus est, & conceptus, sic enim ait: *Ipse Salvator, & mediator Dei & hominum Christus Iesus, qui hoc est efficit, quibus tandem suis, vel ex operum, vel fidei præcedentibus meritis narrata humana, quæ in illo est, comparauit?* Respondeatur quo: ille homo, ut a Verbo Patri coetero in vītatem personæ assumptus, Filius Dei unigenitus esset, unde hoc meruit? Quid enim euā bonum quædecumque præcessit? Quid ergo antequid credidit, quid petinuit ut ad hanc ineffabilem excellentiam perueniret? Nonne faciente, ac suscipiente Verbo, ipse homo, ex quo esse capiit, Filius Dei unicus esse capiit? Nonne filium Dei unicum Fama illa gratia plena concepit? Nonne de Spiritu sancto, & Virgine Maria Dei Filius unicus natus est, non carnis cupidine, sed singulari Dei munere, &c. & circa finem capitatis, sic ait: *Neque enim retributa est Christo illa generatio, sed tributa, ut alienus ab omni obligatio ne peccati de spiritu, & Virgine nasceretur.* Ex quibus constat Aug. eodem modo, quo dicit, non habuisse ex meritis humanitatem Christi uniuersum, quam accepit ad personam Verbi, pariter id allēre de actione qua concepta fuit illa humanitas ex B. Virgine. At verò ille auctor ponens duas actiones, vel duo decreta, fatur aperte, actionem illam qua B. Virgo concurrevit ad humanitatem Christi, sūisse ex meritis eiusdem Christi saltē mediata. quatenus Christus meruit gratiam B. Virginis, qua mereretur illam actionem; ergo ille etiam debet explicare verba Augustini, nec magis contra nostram sententiam sunt, quam cōtra ipsum, ut ex adductis verbis cōstat manifeste.

Omnes ergo fateri debemus, Augustinum in illis verbis attendisse quidem ad intentum principale, quod probare volebat; de exemplo autem non ita fuisse follicitum. Intentum principale erat, quod humanitas Christi gratis omnino, ac sine illis meritis accepit uniuersum ad verbum, sicut nos gratis prædestinamus ad gratiam efficacem: & hoc quidem intentum probauit clarè, ex eo, quod nunquam illa humanitas fuit sine uniuersum ad Verbum ergo non potuit de facto habere meritum in ordine ad uniuersum illam. Hoc autem intelligitur, non in ordine ad cōtinuationem uniuersum, (hanc enim aliqui dicunt meruisse Christum, cum quibus sentit P. Suarez infra disp. 10. sct. 4. Suarez, §. hac responso,) sed de prima collatione uniuersum secundum decretum diuinum; aliquando enim debuit dari gratis, & sine illis meritis; hoc utique est intentum principale Augustini: adducit tamen in exemplum tempus illud, vel instantis, quo Christus conceptus fuit ex Virgine; quā dicit, humanitas illa aliquando habuit gratis uniuersum ad Verbum diuinum, v.g. quando primum concepta fuit ex Virgine. Ceterum in exemplis non requiritur veritas, nec intererat ad intentum Augst. quod in illo, vel alio instanti habuisset gratis: semper enim habebat quod intendebat, scilicet, quod prædestinatus fuisset ad eam uniuersum gratis habendam; sine hac prædestinatione primum fuerit terminata ad instantis conceptionis, siue ad aliquid aliud; nam si terminata fuit, v.g. ad instantis conceptionis, iam tunc habuit gratis uniuersum; si verò habuisset ex meritis, iam totum hoc fuit gratuitum in causa, cū supponant eam uniuersum decremat gratis pro alio tempore, in quo potuerint esse illa merita.

Dices, eodem modo dici posset, Augustinum non intendisse probare in nobis de prima gratia, Euā. quam habemus in tempore, quod ea debet esse gratis; sed de prima, quā habemus in ordine prædestinationis diuina; poset enim similiter Deus decernere dare Petru cras auxilium ad bēne operandum, & postea propter eius meritum crastinū iā præsumptum velle dare hodie auxilium aliud, quod quidem esset primum omnium secundum tempus, & ita prima gratia esset ex meritis, scilicet ex meritis faciēdis postea ex vi alterius gratie prius decretar, & præsumptæ. Consequens autem videtur omnino contra intentum Augustini, qui omnino volebat initium bonorum operum, hoc est, primum bonum opus hominis procedere ex gratia non data ex meritis, sed omnino gratis.

Respondetur, in nobis fieri non posse, quod primum auxilium efficax non decet gratis, nam *Occiduum*, opera bona futura etiam si fiant ab homine iusto, non merentur de condigno auxilium congruum pro tempore sequenti, multò minus pro antecedenti: quod autem non datur ex merito condigno, dicitur simpliciter, & absolute dari gratis, ut colligitur ex *Trid. sessione 6. cap. 8. vbi* *Cone. Trid.* dicitur, gratia iustificationis dari gratis, licet ipsam præcedant aliqua merita congrua proxima, & remota. Addo, non repugnat loquendo de possibili, quod hodiernum auxilium efficax datur propter meritum non condignum, sed congruum crastinū, quod, (ni fallor) auctores, cum quibus disputamus, non negabunt. Imo de facto propter rationes futuras datur hodie aliiquid à Deo; sic enim Ecclesia perit pro anima defuncti, quod liberetur ab æterna damnatione, propter

pter quam orationem praeisam Deus potuit eam animam antea liberare, ut videbimus infra disp. 27. s. 3. cur ergo non posset etiam Deus propter mecum de congruo futurum iam praeiulm dare hodie aliquod auxilium gratiae. Ceterum de facto non contingit, quod primum auxilium gratiae detur alicui propter aliquod ipsius meritum futurum etiam de congruo, quia, cum primum auxilium efficax detur in ordine ad credendum, & ad acceptandam fidem, & omne meritum, quod postea subsequitur, oriatur ex fide; consequens est, quod omne meritum futurum dependat sicutem ab hoc primo actu fidei, cuius prima acceptatio mouet ad eam retinendam. Nam vel retinuit homo semper fidem, quam prius acceptauit, vel non retinuit. Si retinuit, non videatur posse contingere, quod postea, quando ex fide mouetur ad bene operandum, non recordetur se iam fidem illam examinasse, & acceptasse, & ex hoc ipso non reddatur facilius ad actus fidei, quia nimur iam assuefactus est credere Deo, & eius veracitati, & per consequens ille actus fidei, vnde oritur illud meritum futurum, non erit praeiulm independens a primo auxilio congruo gratiae olim dato. Si autem illam primam fidem non retinuerat, sed repulerat, iam eo ipso difficilior erit ille actus fidei postea eliciendus, quia recordabitur fidei illius iam a se reprobata, & reiecta, quod erit motuq; aliquod retardans ab actu fidei, & per consequens non poterit praeiudicari ille actus fidei futurus, qui videatur supponens illam difficultatem incredulitatis praeiudicis, quam necesse est tunc superare. Non ergo contingit de facto, quod Deus praeiudicat nobis meritum futurum, antequam velit dare nobis auxilium primum gratiae efficacis; & ideo Augustinus totum conatum adhibebat, ut probaret, illud primum auxilium dari sine meritis, quia unum debet dari sine yllis meritis; nullum autem magis, quam illud primum. nam de illo facile concederetur ab haereticis non supponere reliqua, sed supponi ab aliis posterioribus; ideo de illo videbatur res clarior. Si tamen haeretici contendenter, illud primum dari propter merita aliqua posteriora, praeiusa absolute a Deo independentes ab illo primo auxilio gratiae: tunc Augustinus non ita acriter de illo auxilio contendet, cum iam haberet principale intentum. Scilicet omnia nostra merita fundari, tanquam in prima radice, in aliquo auxilio omnino gratuita, & nullum meritum supponente, atque adeo nihil omnino posse fieri in ordine ad vitam eternam, quod non oriretur a gratia, & liberalitate Dei indebita nostrae naturae: praeiust, cum adhuc primum auxilium daretur simpliciter gratiae (vt dixi) licet daretur, propter opus bonum futurum, tanquam propter meritum de congruo, dummodo non daretur propter meritum aliquod de condigno.

Secundum argumentum, quo praedictus auctor vitetur, contra meam sententiam, est quia si Christus meruit B. Virginis gratiam auxilij, quia se disponuit ad merendam maternitatem, solum per merita illa praefixa a Deo in Christo iam adulto, sequeretur non meruisse suae matris illud auxilium per voluntatem bonam, quam habuit in primo instanti conceptionis, & quia se obulit pati eterno ad satisfaciendum pro hominibus, iuxta illud Psalmi 39. *Sacrificium, & oblationem* Card. de Lugo de Incarnat.

Noluiisti, aures autem perfecisti mili. Holocan-
stum & pro peccato non postulaisti tunc dixi: Ecce
venio. Incipite libri scriptum est de me, ut facerem
voluntatem tuam Deus, &c. quae verba videntur
intelligi a Paulo ad Hebreos 10. de primo ingressu
Christi in hanc vitam, Ideo ingrediens (inquit)
in mundum dixit. Hostiam & oblationem nolui-
sti corpus autem aptasti mihi; holocantomata pro
peccato non tibi placuerunt, tunc dixi: Ecce venio:
in capite libri scriptum est de me; ut faciam Deus
voluntatem tuam. Vbi Paulus videtur loqui de
prima voluntate, quam Christus habuit in primo
instanti sua conceptionis; qua voluntate obtulit
se morti, & laboribus pro nostris peccatis, & ea-
dem voluntate dicit, homines fuisti sanctificatos,
ut per causam meritoriam, nam de illa voluntate
subdit ipse Paulus ibi vers. 1. in qua voluntate
sanctificate sumus per oblationem corporis Iesu
Christi, semel. non ergo possumus negare, Christum
eo instanti meruisse suae matris, & suis pro-
genitoribus omnes gratias sanctificantes, quas
nunquam habuerunt: tum quia Paulus illi pri-
mae voluntati tribuit nominatio, sanctificatio-
nes, & gratias omnium hominum; tum etiam,
quia non vno vel altero merito, sed omnibus
meritis totius vitae meruit omnes, & singulas
gratias, quae hominibus dantur.

Respondeatur in primis, hoc argumentum ha-
bere instantiam, nam suprà vidimus, non potui-
se Christum mereri per ipsam mortem, vel vo-
luntatem ultimam tolerandi patienter iniurias
iam sibi illatas, illud auxilium sufficiens, quod
datum fuerat ipsis occisoribus, vel tortoribus,
quo potuissent illum non occidere, aut torquere;
nam actus patientia consequentis supponebat
tormentum illatum, & hoc supponebat li-
bertatem, & potestatem tortorum ad illum non
torquendum, & haec libertas includebat illud au-
xilium; quare pro illo auxilio non potuit aptius
applicari illud meritum patientia consequentis,
ut suprà vidimus, ergo non est vera illa vniuer-
salis propositio, quod omnia merita Christi fue-
runt causa omnium, & singularium gratarum,
qua nunquam data sunt.

Respondeatur secundò, admittendo Paulum, ibi
loqui de prima voluntate, quam Christus habuit
in primo conceptionis instanti, qua se obulit
Deo, negando tamen, illi prime voluntati tribui
a Paulo vniuersam hominum sanctificationem.
nam verba illa, quae sequuntur, in qua voluntate
sanctificati sumus, &c. non referuntur ad volun-
tatem Christi offerentis se, sed ad voluntatem Dei,
de qua predixerat, ecce verio ut faciam Deus vo-
luntatem tuam; de hac ergo Dei voluntate prose-
quitur: in qua voluntate sanctificati sumus; scili-
cet in hac voluntate Dei; quia nimur hac est
voluntas Dei, sanctificatio vestra, ut dicitur ad
Thessal. 4. & declarat S. Thomas in illo loco Epi-
stole ad Hebreos, vbi in eodem sensu accipiunt
illa verba interpres facii antiqui, & recentio-
res, videantur Anselmus, Theophylactus, &
Theodorus ibi, Caet. Cather. P. Ribera, P.
Cornelius, P. Salmer. Ludouicus de Tena, Gui-
lhelmus Elting, & P. Valquez in commentario il-
lorum verborum, vbi dicit, huc esse sensum Gra-
corum, & Latinorum, qui omnes indubitanter il-
la verba ad voluntatem Dei referunt, non ad vo-
luntatem Christi, ut appareat, quam infirmum ar-
gumentum delumi possit contra nos ex illa Pauli

98
Solutio

99

Theffal.
S. Thom.
Anselm.
Theophyl.
Theodor.
Caietan.
Cather.
Ribera.
Cornel.
Salmeron.
Zena.
Elting.
Valquez.

O 3 expli

explicatione, qua aduersus se habet omnes Patres, & interpres illorum Verborum, si unum, aut alterum recentiorem excipias.

100
Argumentum
versum.

Tertium argumentum, quo nostram sententiam impugnat, desumitur ex ratione philosophica in hunc modum. Illa actio, qua Christus iam adultus conseruabatur, independenter ab exigentia cauorum secundarum, vel est eadem cum ipsa actione, qua antea conseruabatur secundum exigentiam earumdem cauorum; vel non est eadem, sed alia noua actio. Si dicatur prius; ergo eadem actio dependet a progenitoribus, & non dependet. Non dependet, quia ita supponimus, & asservimus; dependet vero, quia per hanc eandem numero actionem dicebatur Christus prius conseruatus, dependenter a suis progenitoribus, seu iuxta eorum exigentiam; ergo si manet eadem actio non mutata, debet eodem modo dependere, quo antea dependebat. Si vero dicatur secundum, scilicet, illam actionem non esse eandem, sed aliam, contra hoc est. Primum, quod voluntarie dicitur, & ad effigendum argumentum, nec poterit afferri implicatio, cur non posset adhuc perseverare eadem actio conseruativa. Secundo, quia manente eodem principio, & termino non debet mutari actio, sic enim Deus per eandem actionem conseruaret materialia primam sine forma substantiali, per quam prius conseruabatur a Deo cum forma; ergo similiter cum in nostro casu idem sit agens, nempe Deus, & idem terminus, nempè humanitas Christi, non est ynde varietur actio conseruativa.

101
Dissolutus nr.

Respondeo, neutrum membrum huius argumenti probari. nam in primis, etiam si daretur, non variari intrinsecè illam actionem conseruativam, sed manere intrinsecè eandem, non sequitur, illam pro eodem tempore pendere & non pendere ab exigentia cauorum secundarum, seu progenitorum Christi, nam dici posset hoc, quod est, hanc conseruacionem pendere ab exigentia cauorum secundarum addere aliquid supra entitatem ipsius actionis, nempe praecellere illas causas secundas, & non superueniente aliud agens potentius, ad cuius exigentiam deberet celare Deus ab illa conseruacione. Quando enim res ista se habeat, dicitur illa actio conseruari propter exigentiam cauorum secundarum praecedentium; postquam vero adiunxit alia causa secunda potentior exigere conseruacionem illius conseruacionis, iam non dicitur vterius persistere propter exigentiam causæ secundæ, sed quia Deus vult. Hoc autem accidit in casu nostro, quia adueniente defecu cibi, vel alia causa sufficienti ad mortem Christi, iam Deus non tenebatur illam humanitatem conseruare propter exigentiam cauorum secundarum praecedentium, atque ideo illa actio non denominabatur vterius Christum conseruatum propter illam exigentiam.

102

Cæterum mihi vterius est, mutari illam actionem in sua entitate intrinsecè; non quidem propter hoc argumentum sed quia, vt superius iam indicau. & latius probabo suo loco, omnis conseruatio rei etiam permanentis identificatur cum duratione ipsius termini, qua in mea sententia semper est intrinsecè successiva. Siue ergo conseruetur iuxta, siue extra exigentiam cauorum secundarum, semper debet conseruari per nouam actionem successivam. Nec suffici manere eandem causam, & eundem terminum, vt actio sit

omnino eadem: nam præterquam quod potest diuersificari specie actio ex aliis capitibus, vt ex modo tendendi, &c. saltem ad distinctionem numericam sufficit ipsa successio temporis imaginari. nam conseruatio pro tali tempore imaginatio est intrinsecè diuersa à conseruatione eiusdem termini pro alio tempore diuersa: sicut ipsa durationes in sententia veriori distinguente eas modaliter à re durante, distinguuntur inter se per diuersum tempus imaginarium, ad quod alligantur. Et quidem mirum est, hunc auctorem non inuenire actiones distinctas respectu eiusdem termini, & ab eodem agente; cum ipsemet diff. 27. n. 19. agens de decretis liberis Dei, statuat actionem, qua Deus operatur ad extra, debet esse diuersam in sua entitate intrinsecè pro diuersitate finis, quem Deus intendit in producenda illa creatura, ita vt quando producit ignem ex fine puniendo impios, sit diuersa actio ab illa, qua producevetur ille ignis ex fine souendi iustos, & pios, quia aliter non posse intelligi hæc diuersa denominatio Dei volentis ignem ex hoc potius fine, quam illo. Iam ergo admittitur, posse esse, & de facto dari actiones intrinsecè diuersas ab eodem agente, & ab eundem terminum. Cur ergo non poterunt etiam distinguuntur diuersae durationes, quam includunt? Imò in casu præsentis videntur omnino distinguenda ab eodem doctore, si consequenter loquatur; cum enim ipse ponat actionem diuersam, quoties Deus operatur propter diuersum motum, & finem consequens est diuersam debere esse actionem, qua Deus conseruat hunc hominem propter exigentiam cauorum secundarum, seu quia fuerat productus à causis secundis, & vt præter id, quod productio causæ secundæ exigebat, diuersam vero esse illam actionem, qua postea conseruat eundem hominem, non propter illum finem priorem reddendi debitum causis secundis, sed propter alios fines diuersos, & propter exigentiam causæ secundæ: nec video, quomodo posito illo generali principio possum negari varietas intrinsecæ actionum in hoc casu.

Ultimò obici potest: quia meritum Christi etiam supponebat eius existentiam pro tempore præcedentis, quia fuit voluntas acceptandi mortem à Iudeis; Iudei autem volebant illum occidere propter miracula ab ipso facta in confirmationem suæ divinitatis; ergo hæc voluntas Christi supponebat eum extitile ante.

Relpondeatur, primum meritum Christi tunc, non res pœnitentia ad tempus præcedens, sed solum suis voluntatem obediendi Patri præcipienti ei mortem; si à Iudeis occideretur: potest hoc autem meritum præsumi, data fuit existentia temporis præcedentis, & miracula, & consequenter Iudei voluerunt occidere Christum qui ex vi priori voluntatis acceptauit postea hanc mortem propter hanc causam.

Ex dictis in infero, Christum etiam meruisse nasci ex Virgine per eadem merita, quibus Virgini obtinuit gratiam ad merendam maternitatem; quia non magis repugnat unum, quam aliud, vt probat P. Valquez diff. 21. c. 8. contra Suarez vbi. Valquez, supra se. 4. & ratio est facilis, quia electio B. Virginis in matrem Christi fuit peculiare beneficium respectu ipsius Christi; ergo cum aliunde non resurgat, id fieri ex Christi meritis, non est negandum: Imò ipsam Virginis creationem, vt esset

DISPUTATIO IX.

Vtrum unio facta fuerit in natura?

SECTIO I. *Quis fuerit in hoc puncto Eutychetis error?*SECT. II. *Veritas Catholica Eutycheti contraria.*SECT. III. *Dissoluntur argumenta contra doctrinam Catholicam.*

ACCEDIMVS iam ad Incarnationem ipsam explicandam, postquam de eius fine, & causis dictum est; oportet autem prius praecipuos circa ipsam errores commemorare, & impugnare, praesertim errorem Eutychetis, & Nestorij, de quibus hac, & sequenti disputatione sermo erit.

SECTIO I.

Quis fuerit in hoc puncto Eutychetis error?

Celebris est in hac materia error Eutychetis. **A**rchimandrita Constantinopolitani, qui dixit, in Christo non esse duas naturas, sed solam unam post unionem; volens enim nimium vitare errorem Nestorij, qui ponebat duas personas in Christo; negavit etiam duas naturas, ut omnem divisionem fugeret, & maiorem unitatem Christo tribueret, nesciens distinguere inter naturam & personam.

Est tamen magna controversia circa sensum huius erroris; quidam enim dicunt Eutychetem minus sensus quia

non negasse in Christo post unionem veram naturam diuinam, & humanam, sed voluisse, quod ex utraque resultaret alia tercia natura composta

continens utramque, sicut ex corpore, & anima resultat in homine una natura integra composta, non destruente tamen, sed retenta natura corporis, & natura anima. Sic interpretatur

mentem Eutychetis Caltrum cum aliis, quos refert, & sequitur P. Vasquez in praesenti, *disp. 14. c. 1.* quod probat. Primò ex verbis Gelasij, *in lib. de duabus naturis contra Eutychetem, circa medium tunc*, qui habetur *tom. 5. Bibliotheca Patrum*, vbi sic ait. *Adhuc autem etiam illud adiungunt, ut sicut ex duabus rebus constat homo, id est, ex anima, & corpore, quannius virtusque rei sit diversa natura: sicut dubium non habetur, plerunque tamen vobis loquendi singulariter pronuntiet simus virtus completere, ut humanam dicat naturam, non humanas naturas; sic potentiam in Christi mysterio, & unitatem diuinitatis, atque humanitatis, unam dici, vel debere, vel posse naturam.*

Ceterum Gelasius apertissime dicit, Eutychetem non retinuisse utramque naturam integrum post unionem in Christo, sed unam destruxisse. nam in eodem libro paulò post principium sic ait: *Eutychiani dicunt, unam esse naturam, id est, diuinam, ac Nestorius nihilominus memorat singulari, id est, humanam. Sic contra Eutychianos due à nobis afferenda sunt, quia unam deponent, consequens est, ut etiam contra Nestorium unam dicentes, non unam, sed duas potius ab exordio sui unitas extitisse procul dubio predicate-*

Castro.
Mons Vasquez
eiusdemque
probatio pri-
ma.
Gelasius.

2